

Het “Law-Train” Project

Waarom een partnership met de Israëlische politie onverdedigbaar is

BACBI-Dossier Nr 2

Herman De Ley

2017

Inhoudstafel

Proloog: p. 3

1. *“Law-Train”* en het Internationaal Recht: p. 4

2. *“Ethics Checks”*: p. 9

 Addendum: Mensenrechtenbeleid UGent: p. 15

3. *“Bar-Ilan is all security”*: p. 16

4. Arrestatie en Opsluiting: p. 24

5. Gevangenisregime en Ondervraging: p. 37

 Addendum: The PA’s Security Policy: p. 45

Conclusies: p. 47

Mensenrechtenorganisaties: Rapporten: p. 49

Internationale Verdragen: p. 54

Brief aan Federica Mogherini en Carlos Moedas (8 maart 2017):

http://www.bacbi.be/pdf/lawtrain_Mogherini_NL.pdf

FR versie : http://www.bacbi.be/pdf/lawtraindossier_FR.pdf

EN versie : http://www.bacbi.be/pdf/lawtraindossier_EN.pdf

Contact: herman.deley@ugent.be

Proloog

In het kader van het EU-Israël Associatieverdrag¹ genieten Israëlische instellingen en bedrijven een geprivilegieerde toegang tot de Europese meerjarenprogramma's voor onderzoek en innovatie (R&D). Het lopende programma, "Horizon 2020", budgetteert projecten voor een totaal bedrag van ruim 77 miljard euro. Van Israëlische zijde wordt die samenwerking gecoördineerd door het "Israel-Europe R&D Directorate" (ISERD) en valt ze onder de politieke verantwoordelijkheid van het *Ministry of Science and Technology (and Space)*. Israël participeert in minstens 310 overeenkomsten met inbegrip van 369 participaties die in totaal €203,875 miljoen ontvangen.² Het is zich heel goed bewust van de enorme voordelen die het haalt uit deze jarenlange R&D coöperatie.³

Het "Law-Train" project vormt één van de projecten waarin Europese instellingen en bedrijven samenwerken met Israëlische.⁴ Het wordt gecoördineerd door de Bar-Ilan University met de medewerking van het Israëlische *Ministry of Public Security* en de Israëlische Nationale Politie.⁵ Onder de Europese partners vinden we behalve enkele privébedrijven ook het Spaanse Ministerie van Binnenlandse Zaken/de Guardia Civil en het Portugese Ministerie van Justitie/de Portugese Politie. De Portugese overheid, echter, kondigde eind augustus aan zich terug te trekken uit het project.⁶ Recentelijk is ook de Roemeense Politie in het project gestapt. Aan Belgische zijde nemen eraan deel: de Belgische Federale Overheidsdienst Justitie, meer in het bijzonder het bureau van de Federale Procureur, alsook, als enige Europese universiteit, de Katholieke Universiteit Leuven.⁷ Het project beoogt de ontwikkeling van "cross cultural interrogation methods

1 Het verdrag werd ondertekend in Brussel op 20 November 1995, en werd van kracht op 1 juni 2000: http://eeas.europa.eu/archives/delegations/israel/documents/eu_israel/asso_agree_en.pdf .

2 EU Research Cooperation with Israel, via <http://ec.europa.eu/research/iscp/index.cfm?pg=israel#projects> .

3 De nieuw aangestelde *managing director* van het IISERD, Nili Shalev, verklaarde op 14 oktober 2016: "Israel's participation in European R&D programmes over the years has brought tremendous benefits to industrial, academic and other organisations in Israel which have taken part in it", zie: <http://horizon2020projects.com/pr-knowledge-innovation/israel-europe-rd-appoints-new-head/>. Op het ogenblik van dit schrijven warden 205 projecten met Israëlische deelname goedgekeurd in het kader van Horizon 2020.

4 Project reference: 653587; beschrijving: "Mixed-reality environment for training teams in joint investigative interrogation-Intelligent interrogation training simulator". G. [= "geraadpleegd"] op 1 sept 2016 via http://cordis.europa.eu/project/rcn/194874_en.html Het heeft een totaalbudget van ruim 5 miljoen euro.

5 Ook een partner is het Israëlische bedrijf *Compedia Software & Hardware Development Ltd*. Het werd ingeschakeld omwille van zijn ervaring met de ontwikkeling van trainingsplatforms en 'serious games'. De totale financiering voor de Israëlische partners bedraagt € 2,374,062.

6 "Portugal pulls out of law enforcement project led by Israeli university", (25 aug 2016, Jewish Telegraphic Agency). G. op 27 aug 2016 via <http://www.jta.org/2016/08/25/news-opinion/israel-middle-east/portugal-pulls-out-of-law-enforcement-project-led-by-israeli-university>.

and training modules based on multicultural research in criminology". Ten gerieve van training wordt een "virtual interrogation system" ontwikkeld.⁸

Met dit dossier willen wij de aandacht vestigen op de maatschappelijke context binnen dewelke dit politionele project moet geëvalueerd worden. Die context is er een van bijna 50 jaar lange schendingen door Israël van het internationaal recht en van de mensenrechten van de autochtone bevolking. Het Israëlische *Ministry of Public Security*, met haar politie- en veiligheidsdiensten, speelt samen met het bezettingsleger (IDF) een hoofdrol in de politiek van onderdrukking en apartheid. We zullen ons verder in dit dossier concentreren op de implementatie van die politiek in de dagelijkse, politionele routine van vervolging, aanhouding, opsluiting, gevangenisregime en ondervraging.

PS 1: Bij het samenstellen van dit dossier hebben wij kunnen voortbouwen op het beknopte maar voortreffelijke dossier van Stop the Wall: "*Law-Train: European License for Israeli Torture*".⁹

PS 2: Voor de internetadressen van de geraadpleegde rapporten van mensenrechtenorganisaties alsook die van een aantal internationale conventies wordt de lezer(es) graag verwezen naar de lijsten achteraan dit exposé.

PS 3: Bij referenties in de noten wordt verwezen naar de datum van raadpleging. Een uitzondering daarop vormen bronnen gepubliceerd in dit jaar.

1. "*Law-Train*" en het Internationaal Recht

De Israëlische politie, partner in het "*Law-Train*" project, heeft, zoals haar voorgedijverheid, het Ministerie van Openbare Veiligheid, haar nationaal hoofdkwartier in Oost-Jerusalem, meer in het bijzonder in of vlakbij de Sheikh Jarrah wijk.¹⁰ Zij is er o.m. belast met trainingsprogramma's ten gerieve van politieagenten. Zoals in de proloog aangegeven, vormt training, i.c. in ondervragingstechnieken, een heel belangrijk onderdeel van het project. De bijdrage eraan door een team van de NP laat veronderstellen dat een onderdeel van de projectactiviteiten plaatsvindt in Oost-Jerusalem, en dus in bezet gebied.

7 Prof. Geert Vervaeke, Onderzoekseenheid Strafrecht en Criminologie, <https://www.law.kuleuven.be/linc/leden/00005349>. Voor een volledige lijst van partners zie: <http://www.law-train.eu/partners/>, g. op 1 sept 2016.

8 Zo de website van het project, zie: <http://www.law-train.eu/> (g. op 8 sept 2016). Zie verder http://cordis.europa.eu/project/rcn/194874_en.html (g. op 1 sept 2016). Zie ook (de samenvatting van een) interview met de coördinatrice, Prof. Sarit Kraus: <http://www.law-train.eu/zeitungsinterview-sarit-kraus/> (g. 20 sept 2016).

9 Ook het dossier van de Leuvense Actiegroep Palestina (LAP), aug-sept 2016, was van nut.

10 Het complex van overheidsgebouwen draagt de naam « *Kiryat Menachem Begin* ». Zie Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/National_Headquarters_of_the_Israel_Police. Op dezelfde pagina lezen we: "*The Ministry of Public Security building was later built next to the police headquarters*".

Illegaal door Israël geannexeerd, inderdaad, na de 1967-oorlog is Oost-Jeruzalem sedertdien onderworpen aan een stelselmatige politiek van “*judaïsering*”. Zij beoogt het maximaliseren van het aantal Joodse inwoners en het verminderen van het aantal Palestijnen door middel van een geleidelijk proces van kolonisatie, verplaatsing (*displacement*) en onteigening. Gebruikte methodes omvatten: onteigening van grond voor illegale nederzettingen, discriminerende stadsdiensten, intrekking van de permanente verblijfsvergunning van Palestijnen. Kolonistengroepen die nauwe banden hebben met de staatsinstellingen drijven Palestijnen uit hun woningen en vestigen zich in Palestijnse wijken.¹¹ Onderwijl leven de Palestijnen (zonder burgerrechten) onder het juk van de gendarmes van de Border Police en zien ze hun huizen onteigend of gesloopt worden: in 2016 alleen al werden meer Palestijnse woonsten in Oost-Jeruzalem afgebroken dan in enig ander jaar sinds 1967 (1.593 Palestijnen werden ontheemd en 7.101 verloren hun broodwinning). Daartegenover werden onlangs bouwvergunningen goedgekeurd voor honderden Joodse huizen in drie Oost-Jeruzalem nederzettingen. In hun recente vertrouwelijk rapport gericht aan Federica Mogherini waarschuwen de hoofden van de diplomatieke missies van de EU in Jeruzalem en Ramallah dat “*de situatie in Jeruzalem nooit zo bedreigend is geweest sedert 1967.*”¹².

Met hetzelfde politieke oogmerk van verjoodsing worden Israëlische nationale instellingen en agentschappen vanuit Israël verhuist naar het “*Arabische*” deel van Jeruzalem. Vanuit internationaalrechtelijke oogpunt is dit des te schokkender omdat Palestijnse instituten in Oost-Jeruzalem ondanks politieke beloftes met geweld gesloten worden.

“more than 20 Palestinian institutions in East Jerusalem, notably including the Orient House and the Chamber of Commerce, remain forcibly closed by Israeli occupying orders and raids since 2001, in violation of international law”.¹³

Deze koloniale politiek geldt bv. ook voor de locatie van het Ministerie van Openbare Veiligheid en het Hoofdkwartier van de Nationale Politie, alsook die van het Ministerie van Wetenschap en Technologie:¹⁴

“Israel established several public institutions on occupied territory on the eastern side of the Green Line. Major examples of this colonial policy aimed at changing

11 Nur Arafah : « *Jerusalem: Israel's Vision vs. Palestine's Reality*” (Al-Shabaka, Jan 18, 2017), via <http://al-shabaka.org/wp-content/uploads/2016/07/Al-Shabaka-Policy-Fellow-Nur-Arafah-Jerusalem-Briefing.pdf>.

12 “*Le livre noir de la colonisation de Jérusalem Est, écrit par les consuls européens sur place*” (CAPJPO - EuroPalestine, février 13, 2017) via <http://www.europalestine.com/spip.php?article12661>.

13 Daoud Kuttah, “*Israeli police raid map center outside East Jerusalem*” (Al-Monitor, March 21, via <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/03/palestine-orient-house-map-close-israel-jerusalem.html>).

14 See: “*European Union obligations and duty to end Israeli policies of Forced Transfer, Colonialism and Apartheid in Occupied East Jerusalem*” (ECCP, Sept 2014, 42p.), p. 18, via <http://www.eccpalestine.org/wp-content/uploads/2014/10/report4web-11.pdf> (c. 9 Nov 2016). Voor vandaag zie: Yotam Berger, “*Israel Pushes Plans for Hundreds of New Houses in Continuous East Jerusalem Neighborhood*” (Haaretz, Dec 8, 2016), via <http://www.haaretz.com/israel-news/premium-1.757662>.

the status of East Jerusalem in breach of Resolution 478 of UN Security Council and Article 64 of Fourth Geneva Convention, are: Hebrew University..., Israeli Ministry of Justice Headquarters..., and Israel Police Headquarters compound located in the area of Sheikh Jarrah where several houses of Palestinian Jerusalemites have been expropriated for the benefit of Israeli settlers.”

Volgens het internationaal recht behoort Oost-Jerusalem tot de Bezette Palestijnse Gebieden. Bijgevolg is de Vierde Conventie van Genève er onverkort van toepassing. Civiele vestigingen door een bezetter van eigen bevolking in bezet gebied zijn per definitie illegaal¹⁵ en diplomatieke samenwerking, bv. via gezantschappen, door derde landen vormt eveneens een zware inbreuk op het internationaal recht en vele resoluties van de VN Veiligheidsraad.¹⁶ Dat geldt dus ook voor Oost-Jeruzalem. Zeer recent, op 23 december 2016, is dat nog maar eens bevestigd in Resolutie Nr 2334 van de Veiligheidsraad:¹⁷

“Reaffirms that the establishment by Israel of settlements in the Palestinian territory occupied since 1967, including East Jerusalem, has no legal validity and constitutes a flagrant violation under international law”, etc.

In 2013 maakte de Europese Commissie de “Guidelines on the eligibility of Israeli entities” bekend (19 juli 2013, met ingang van 2014).¹⁸ Opgesteld met het oog op de toekenning van onder meer onderzoeksfondsen aan Israëlische “entiteiten”, worden de internationaalrechtelijke principes slechts gedeeltelijk geëerbiedigd. Art. 12 (b) ervan bevestigt weliswaar dat entiteiten die “opereren” in Bezet Gebied niét in aanmerking komen voor financiering.¹⁹ Ook wat de *vestigingsplaats* ervan betreft, wordt in eerste

15 Zie art. 49 par. 6 van de Conventie: “The Occupying Power shall not deport or transfer parts of its own civilian population into the territory it occupies.” De toepasselijkheid op de Bezette Gebieden, ontkend door Israël, werd bevestigd door het Internationaal Gerechtshof, zie: “Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory, Advisory Opinion”, July 2004, par. 95-97.

16 Tal van resoluties van de Veiligheidsraad hebben dit bevestigd, bv. Resolution 465: “all measures taken by Israel to change the physical character, composition, institutional structure or status of the Palestinian and other Arab territories occupied since 1967, including Jerusalem, or any part thereof, have no legal validity and that Israel’s policy and practices of settling parts of its population and new immigrants in those territories constitute a flagrant violation of the Fourth Geneva Convention”. R. 478 “calls... upon those States that have established diplomatic Missions in Jerusalem to withdraw such Missions from the Holy City”. Voor een volledige lijst van resoluties mbt Israël tussen 1948 en 2006, zie: <http://www.cie.ugent.be/Palestina/palestina274.htm> (g. 27 nov 2016). Voor een lijst (tot 2009) van alle resoluties waaraan door Israël geen gevolg werd gegeven, zie Le Monde Diplomatique (février 2009) op: <https://www.monde-diplomatique.fr/2009/02/A/16775> (g. 24 dec 2016).

17 Door de VR aangenomen in zijn 7853de vergadering, 23 december 2016, via <http://www.un.org/webcast/pdfs/SRES2334-2016.pdf>. Minister Reynders, in een reactie op de goedkeuring van 2334: “De kolonisatie van de door Israël bezette gebieden is illegaal” (eRedactie.be, 24 dec 2016: “Reynders tevreden met VN-resolutie over nederzettingen Westelijke Jordaanoever”), <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/politiek/1.2853021>.

18 Zie: “Guidelines on the eligibility of Israeli entities and their activities in the territories occupied by Israel since June 1967 for grants, prizes and financial instruments funded by the EU from 2014 onwards” (July 19, 2013), via <http://www.eccpalestine.org/wp-content/uploads/2013/07/COM-Notice-guidelines-on-IL-and-EU-funding-instruments-compact.pdf> (g. 8 nov 2016).

19 “In the case of financial instruments, Israeli entities will be considered eligible as final recipients if they do not operate in the territories referred to in point 2, either in the framework of EU-funded financial

instantie, door art. 9 (b) correct gesteld dat voor financiële ondersteuning enkel “entiteiten” in aanmerking komen “die hun vestigingsplaats binnen Israëls pre-1967 grenzen hebben”.²⁰ Vervolgens, echter, wordt er in art. 11 (b) zonder enige juridische motivering een bureaucratische uitzondering op gemaakt: “(these requirements) do not apply to Israeli public authorities at national level (ministries and government agencies or authorities)”.

Deze hypocriete²¹ uitzondering ten gerieve van een koloniale bezettingsmacht wat de vestigingsplaats betreft van haar eigen civiele instanties, is in strijd met (althans de geest van) de Vierde Conventie en impliceert in feite een erkenning van de Israëlische aanspraken op het “ondeelbare” Jeruzalem als de “eeuwige hoofdstad van het Joodse volk” - wat niét het EU-standpunt is.

Het is correct dat art. 64 van de Conventie²² aan een bezetter de toelating geeft om in bezet gebied “provisions” en “establishments” te installeren, maar zij dienen het bestuur (en zijn veiligheid) van het bezette gebied. In het geval, echter, van de ministeries enz. die de Israëlische staat gevestigd heeft in bezet Oost-Jeruzalem, gaat het om de administraties enz. ten gerieve van het *eigen, nationale* grondgebied, dus binnen de pre-1967 grenzen. Bijgevolg is het precies het “nationale” karakter dat hun aanwezigheid in bezet gebied illegaal maakt.

De indruk dat het hier om een achterpoortje gaat ten gerieve van Israël, wordt versterkt door een *briefing document* bestemd voor Catherine Ashton (toenmalig hoofd van de Europese buitenlandpolitiek) vanwege het College van Commissarissen. Gedateerd op 24 juli 2013, moest het de ondertekening voorbereiden van Israëls associatie met “Horizon 2020”.²³ Op pagina 2 ervan - onder verwijzing naar de “princiële positie” van de EU: “the guidelines do not change one inch our position of principle” (sic) -, heet het nog categoriek in verband met de “EU funding instruments”:

“Only entities and activities within Israel’s pre-1967 borders are eligible for EU support, meaning”:

(i) “place of establishment within the Green Line;

(ii) activities under the EU-funded projects within the Green Line.”

instruments or otherwise”.

²⁰ “In the case of financial instruments, only Israeli entities having their place of establishment within Israel’s pre-1967 borders will be considered eligible as final recipients.”

²¹ In het geval van toekenning van prijzen, enz. wordt t.g.v. “public authorities at national level” in de *Guidelines*, art. 16 (a), n. 3, hypocriet gevraagd te zorgen voor een postadres binnen de Groene Lijn!

²² Art. 64: “The Occupying Power may, however, subject the population of the occupied territory to provisions which are essential to enable the Occupying Power to fulfil its obligations under the present Convention, to maintain the orderly government of the territory, and to ensure the security of the Occupying Power, of the members and property of the occupying forces or administration, and likewise of the establishments and lines of communication used by them.”

²³ Het document werd pas enkele maanden geleden vrijgegeven op vraag David Cronin. Zie zijn artikel “How EU secretly embraced Israeli ministry in East Jerusalem” (The Electronic Intifada, 23 Nov 2016), via <https://electronicintifada.net/blogs/david-cronin/how-eu-secretly-embraced-israeli-ministry-east-jerusalem>. Het artikel bevat een fotokopie van het document.

In flagrante strijd ermee, evenwel, staat op de volgende bladzijde te lezen:

“The Guidelines will not obstruct the signature of agreements with Israeli ministries and government agencies whose headquarters are located in East Jerusalem. This means that the Israeli Minister of Science and Technology will be able to sign the agreement on Israel’s association to the ‘Horizon 2020’ programme even though his ministry is located beyond the Green Line”.

Het document bevestigt o.i. dat het bureaucratische achterpoortje specifiek toegevoegd werd, om het mogelijk te maken Israël’s associatie met “Horizon 2020” te ondertekenen. Een hindernis die daartoe moest overwonnen worden, betrof inderdaad de vestigingsplaats van het *Ministry of Science and Technology*²⁴. Dit ministerie heeft als opdracht, volgens de website ervan, “to advance, encourage and foster science to the highest levels of achievement and creativity in Israel and to place Israel as a leading scientific and technological power”, maar het is gevestigd vlakbij dezelfde Sheikh Jarrah wijk van Oost-Jeruzalem als onder meer ook, zoals gezegd, de Israëlische Nationale Politie en het Ministerie van Publieke Veiligheid.²⁵ Het gaat om een van oorsprong Arabische wijk waar, zoals elders in Oost-Jeruzalem, reeds vele woonsten van Palestijnse inwoners onteigend of gesloopt werden en worden om plaats te maken voor Joodse kolonisten.²⁶

Een formeel akkoord,²⁷ dat ook de voorwaarden vastlegt voor Israël’s opname in het “Horizon 2020” programma,²⁸ werd ondertekend tussen Catherine Ashton en de toenmalige Israëlische minister van Wetenschap, Yaakov Perry. Zij had hoe dan ook een diplomatiek karakter én ze vond plaats, niét in Tel Aviv, de door de internationaal erkende hoofdstad van Israël, maar in Bezet Gebied. Internationaalrechtelijk moet de conclusie bijgevolg luiden dat niet enkel de deelname van de Nationale Politie aan het “Law-Train” project bezwaarlijk is, maar dat gelet op de vestigingsplaats van het verantwoordelijke ministerie zulks ook geldt voor Israël’s participatie aan het “Horizon 2020” programma in haar geheel, ondanks de EC “Richtlijnen.”

24 Website van het *Ministry of Science, Technology & Space*:

<http://most.gov.il/English/about/Pages/default1.aspx> (g. 1 dec 2016). Zoals er o.m. te lezen staat: “Scientific and technological research forms the basis for constant economic growth and positions Israel globally as a technologically advanced country and a leader in science and research.”

25 Newsitem Dec 30: *The residents of Sheikh Jarrah are continuing their protest vigils in the neighborhood every Friday, protesting their violent evictions from their homes, the taking over of the neighborhood by the settlers, and the Judaization of East Jerusalem* (Gush Shalom).

26 Zie nu Yotam Berger, “Israel Pushes Plans for Hundreds of New Houses in Continuous East Jerusalem Neighborhood” (Haaretz, Dec 8, 2016), via <http://www.haaretz.com/israel-news/.premium-1.757662>. Met de aanstelling van Donald Trump zijn door Netanyahu alle beperkingen opgeheven inzake de bouw van kolonies, o.m. in Oost-Jeruzalem, zie: “Israel approves hundreds of settlement homes in East Jerusalem” (MEMo, Jan 22, 2017), via <https://www.middleeastmonitor.com/20170122-israel-approves-hundreds-of-settlement-homes-in-east-jerusalem/>.

27 « Agreement between the European Union and the State of Israel on the participation of the State of Israel in the Union programme ‘Horizon 2020’ » via [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0617\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0617(01)&from=EN) (g. 4 december 2016).

28 Art. 6.1. van de overeenkomst luidt : « In accordance with EU policy, this agreement shall not apply to the geographic areas that came under the administration of the State of Israel after 5 June 1967 ».

Afrondend, kunnen we niet anders dan vaststellen dat het beleid van de Europese Commissie ten aanzien van Israël niet enkel in het algemeen maar ook specifiek op het vlak van wetenschappelijke samenwerking blijkt geeft van een grote dubbelzinnigheid of tegenspraak tussen de beleden hoge principes en de politieke praktijk. Met het respect voor het internationaal recht, anders gezegd, wordt ten aanzien van de Israëlische Staat erg “soepel” omgesprongen. Dat blijkt trouwens ook woordelijk uit een brief (van 18 november 2013) van de toenmalige Commissaris voor Wetenschappelijk Onderzoek, Mevr. Máire Geoghegan-Quinn:²⁹

“Both parties are conscious of the need to find flexible ways of implementing the guidelines.” (Such flexibility was required, she argued), “to ensure full respect of the Union’s policy in relation to the territories occupied by Israel, while not deterring Israel’s association to EU programs.”

De curieuze uitzondering die gemaakt werd in de “Guidelines” wat de locatie betreft van Israëlische, begunstigde entiteiten, was dus al vooraf een blijk van zulke Europese “flexibiliteit”.

2. De “Ethics Checks” van “Law-Train”

Het “Law-Train” project beoogt, zoals gezegd, de optimalisering van de technieken van ondervraging in een internationale context. De aanwending van een “virtual suspect” ten gerieve van de training moet zorgen voor de “verbetering van de ondervragingcompetenties”. Een gebrek aan “vertrouwdheid met andere culturen, wetgevingen en methodes” zal aangepakt worden bij middel van “cross cultural” ondervragingsmethodes. Het project, zo luidt het, kadert in de strijd tegen de internationale (drugs)criminaliteit.

1. Vanuit een gezichtspunt dat zich strikt beperkt tot de geproclameerde doelstellingen en onderzoeksmethodes van het project op zich, oogt het ethisch in orde. Die conclusie werd bevestigd in de stappen van de “Ethics Appraisal Procedure” (EAP) waaraan “Law-Train”, net zoals elk ander project gefinancierd onder Horizon 2020, vanuit de Europese Commissie werd onderworpen.³⁰ Die EAP, zo luidt het, moet garanderen dat, naast de wetenschappelijke evaluatie die gefocust is op de wetenschappelijke verdienste van het project, “alle onderzoeksactiviteiten in overeenstemming gevoerd worden met fundamentele ethische principes.” Een centrale rol erin wordt gespeeld door de “Ethics Review Procedure”:

²⁹ Zie David Cronin, “Revealed: EU science chief promised to be “flexible” towards Israel’s war crimes” (The Internet Intifada, 15 Oct 2014), via <https://electronicintifada.net/blogs/david-cronin/revealed-eu-science-chief-promised-be-flexible-towards-israels-war-crimes> . Ook dit artikel bevat een fotokopie van de betreffende brief.

³⁰ Zie: “Ethics Review Procedure applied to Law-Train by the European Commission”, via http://www.bacbi.be/pdf/ethics_review_EC.pdf .

“The Ethics Review Procedure focusses (sic) on the compliance with ethical rules and standards, relevant European legislation, international conventions and declarations, national authorizations and ethics approvals, proportionality of the research methods and the applicants' awareness of the ethical aspects and social impact of their planned research.”

Zodra de onderzoeksactiviteiten daadwerkelijk opgestart zijn, levert de “Ethische Commissie” van de EC een ethische beoordeling (“Ethics Assessment”) af. In het geval van “Law-Train” gebeurde dat op 26 oktober 2016. Op de website van het project, op de pagina “Ethical Issues”,³¹ valt daaromtrent te lezen dat het project “geslaagd is met het best mogelijke resultaat: “goede tot uitstekende conformiteit met de H2020 ethische richtlijnen”. Op dezelfde pagina worden de geïmplementeerde “gouden regels” van de EC opgelijst onder twee rubrieken: “Ethics of Research” en “Ethics of Content”.³²

2. Met de afsluiting, in de toekomst, van de onderzoeksactiviteiten zal het belang van “Law-Train” niet het einde zijn. De resultaten ervan zullen op de een of andere wijze hun toepassing vinden in de externe, “reële wereld” van politieke praktijken. Vanaf dat ogenblik, echter, zullen de rigoureuze “ethische procedures” van de EC hoe dan ook niet langer “garanderen” dat de toegepaste ondervragingstechnieken effectief in overeenstemming zullen blijven met de “relevante Europese wetgeving, internationale verdragen en verklaringen”. Dat zal integendeel afhangen van de maatschappelijke context binnen dewelke die resultaten zullen aangewend worden. Voor zover het de Europese partners van het Horizon 2020 programma betreft, zal het overkoepelende wettelijke (en ethische) kader dat zijn van het internationaal recht, in het algemeen, en van de Europese wetgeving, in het bijzonder. Wat die laatste betreft, van bindende kracht voor de EU-lidstaten is het “Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie”, van 2000³³. Zo verbiedt artikel 4 ervan dat een persoon “onderworpen wordt aan foltering, of aan een onmenselijke of mensenwaardige behandeling of bestraffing”. Het afdwingen van het Europees recht, de mensenrechten, enz. is de taak van het Hof van Justitie van de EU alsook van het Europees Hof van de Mensenrechten. Een land dat zich niet houdt aan de Europese regelgeving, krijgt een waarschuwing en, in voorkomend geval, worden het sancties opgelegd (in de toekomst misschien het geval voor Polen en/of Hongarije).

Israël is géén lidstaat van de EU. Desalniettemin beschouwt het zichzelf als een “Europees” land en wordt het door het Europese politieke establishment beschouwd als een *de facto* EU-lid.³⁴ Niet verwonderlijk, heeft het zich in tal van verdragen (waaronder

31 Zie: <http://www.law-train.eu/ethical-guidelines/>.

32 Zie: <http://www.law-train.eu/ethical-guidelines/>. Onder “Ethics of Research”: “In Law-Train we follow the golden rules for ethical research provided by the 7th Framework Program (European Commission, 2013, p. 24). Specifically, we strictly stick to: (1) respecting the integrity and dignity of persons”, etc.

33 Voor dit charter zie de lijst achteraan dit dossier.

34 Bekend zijn de woorden van het toenmalige hoofd van de buitenlandpolitiek van de EU, Javier Solana, in 2009 in Jeruzalem: “Israel, allow me to say it, is a member of the European Union without being a member of its institutions. It is a member of all its programs, it participates in all its programs” (geciteerd in: David Cronin, “Europe – Israël. Une alliance contre nature”, 2012, p. 16).

dus dat met betrekking tot Horizon 2020) met Europa kunnen associëren en geniet het daardoor, tot zijn enorm profijt, van een voorkeursbehandeling op tal van domeinen. Minstens vanuit *morele* overwegingen, daarom, zou het land zich moeten schikken naar de “*fundamentele ethische principes*” waarvan sprake is in het EAP van de Europese Commissie. Dat geldt nog des te meer omwille van het brede Euro-Israëlische Associatieverdrag (eveneens in voege vanaf 2000), dat in zijn ondubbelzinnig artikel 2 daaromtrent een duidelijke voorwaarde stelt: het respect voor de mensenrechten wordt als niet minder dan een “*essentieel element*” van het verdrag genoemd.³⁵ Desalniettemin, heeft de Staat Israël noch in het verleden noch in het heden gehoorzaamd aan die principes. De repressieve praktijken, meer in het bijzonder, van de diensten van het Israëlisch Ministerie van Openbare Veiligheid, zowel binnen de pre-1967 grenzen als in de Bezette Gebieden, zijn manifest in tegenspraak met de Europese principes. Dat is specifiek, maar niet exclusief, het geval voor de gebezigde ondervragingsmethodes. De betrokken diensten werden keer op keer veroordeeld door internationale instellingen en mensenrechtenorganisaties. Israël, daarom, moest al lang tot de orde geroepen zijn en sancties opgelegd hebben gekregen, in geval van weigering. In werkelijkheid blijft het als enig land genieten van een volledige straffeloosheid, zelfs inzake genocidaire oorlogen als die tegen Gaza.

De ondervraging van Palestijnse, zogenoemde “*veiligheidsgevangenen*” vormt een wezenlijk onderdeel van Israël's koloniale politiek van controle en onderdrukking. Wegens zijn betrokkenheid bij misdaden tegen de menselijkheid is de participatie van het Ministerie van Openbare Veiligheid in een project dat focust op ondervragingstechnieken verre van ethisch onschuldig. Prof. Sarit Kraus, coördinatrice van het project, dient daarenboven toe te geven dat “*de Israëlische politie niet kan zeggen wanneer en hoe zij de Virtuele Verdachten zal gebruiken, maar merkt op dat de techniek zal toegevoegd worden aan de bestaande opleidingsmethodes, veeleer dan ze te vervangen.*”³⁶ Wantrouwen, daarom, ten aanzien van de intenties van de Israëlische partners lijkt niet ongerechtvaardigd te zijn. Bovendien, aangezien het doel van het project erin bestaat methodes en ervaringen tussen de partnerlanden te stroomlijnen, bestaat de bezorgdheid dat het project ertoe zal bijdragen verwerpelijke technieken en praktijken te verspreiden in het Europese politionele en veiligheidsbeleid.³⁷ De kans daartoe lijkt des te reëler wegens de deelname aan het project precies van Europese ministeries van Justitie en/of politiediensten. Het feit dat de Portugese autoriteiten beslisten zich alsnog uit het project terug te trekken, moet ons wakker schudden (de officiële mededeling dat die terugtrekking zou gebeurd zijn wegens een tekort aan financiering, is weinig geloofwaardig).³⁸

35 “*Relations between the Parties, as well as all the provisions of the Agreement itself, shall be based on respect for human rights and democratic principles, which guides their internal and international policy and constitutes an essential element of this Agreement.*” Zie de tekst van het verdrag via http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/april/tradoc_146089.pdf (g. 15 dec 2016).

36 <http://www.law-train.eu/zeitungsinterview-sarit-kraus/>.

37 Zie verder in het volgende hoofdstuk over de trend naar een “*israëlisering*” ervan.

3. De concrete, ethische controle van een project valt onder de verantwoordelijkheid van de deelnemers. Ten behoeve van “Law-Train” werden met dat oogmerk “*The Law-Train Ethical Guidelines and Ethical Procedures*” opgesteld. Tevens werd Dr. Galit Nahari, van dezelfde Bar-Ilan University maar zelf geen partner in het project, aangesteld als externe “*supervisor on ethics*”.³⁹ In een recent (video) interview, anderzijds, benadrukt prof. Sarit Kraus de conformiteit van het project aan “*the ethics and laws of the EU*”. Zij verwijst daarbij meer in het bijzonder naar de Belgische Federale Procureur, partner in het project, en insisteert op diens centrale rol in het garanderen dat de “*ethics*” effectief geëerbiedigd worden.⁴⁰

De klemtoon, echter, die prof. Kraus op de *Europese* omgeving van het project legt, mag ons niet de *Israëlische* leiding en context ervan doen veronachtzamen.

Wetenschappelijk onderzoek wordt nooit geconcipieerd en geïmplementeerd in een maatschappelijk vacuüm. De “*Ethical Guidelines*” van “Law-Train” zélf, trouwens, verwijzen uitdrukkelijk naar de wettelijke context, namelijk met de op het eerste gezicht redelijke vereiste “*dat elke partner de wetten en reglementen respecteert van de andere deelnemende partnerlanden*” (par. 2.4). Met de opmerking dat “*dit begrip fundamenteel is voor de uitvoering van Law-Train*” (ibid., p. 14) wordt aan die vereiste nog meer kracht gegeven. Dat wordt tenslotte nog aangevuld met de verplichting “*het nationaal en internationaal recht in rekening te nemen en te respecteren*” (par. 3.3.1).

De vraag die zich hierbij nochtans opdringt, luidt: hoe zit het met de *Israëlische* “*wetten en reglementen*”, die dus door de andere partners dienen gerespecteerd te worden? Klopt het soms niet dat de racistische discriminatie van de “*Israeli Arabs*” – burgers, nochtans, van Israël - verankerd is in Israël's wettelijk systeem? De Israëlische mensenrechtenorganisatie Adalah telt meer dan 50 wetten die discriminerende bepalingen bevatten ten nadele van Israëlische “*non-Jews*”.⁴¹ Ook de VN *Commissie voor de Eliminatie van Raciale Discriminatie* (CERD), heeft in de “*concluding observations*” van haar 80ste sessie (2012) bevestigd dat raciale discriminatie diep geworteld is in dat “*wettelijk systeem en zijn instellingen, en in het bijzonder in het rechterlijke systeem*”.⁴² In een recent VN-rapport dat voor veel ophef heeft gezorgd in pro-Israëlische middens, wordt het geïnstitutionaliseerde systeem van discriminatie ten aanzien van Israëlische “*non-Jews*” gecategoriseerd als een vorm van apartheid.⁴³

38 Zie: “*Portuguese government withdraws from controversial project with Israeli police following BDS pressure*” (BDS National Committee, Aug 23, 2016), via <https://bdsmovement.net/news/portuguese-government-withdraws-controversial-project-israeli-police-following-bds-pressure>.

39 PS Op speciaal verzoek van de EC is een écht onafhankelijke “*supervisor*” toegevoegd: Dr Claire Nee, Director of the International Centre for Research in Forensic Psychology, University of Portsmouth (informatie verstrekt door dhr. Robert-Jan Smits, directeur-generaal van het EC Directorate-General for Research & Innovation, brief van 8 mei 2017).

40 Zie: <http://www.law-train.eu/official-law-train-video/>.

41 In: “*The Inequality Report: The Palestinian Arab Minority in Israel*”. Update Adalah, 6 Dec 2016: “*Discriminatory Laws in Israel*”, via <https://www.adalah.org/en/law/index>.

42 Het CERD verwerpt bv. de racistische “*Citizenship and Entry into Israel Law*”, die gezinshereniging voor Palestijnen onmogelijk maakt. Zie dezelfde “*concluding observations*”, para. 18.

Dat wijd vertakte systeem maakt de racistische politiek “*legaal*” mogelijk van bv. sloping van “*niet-erkende*” dorpen en -woningen van Bedoeïenen in de Negev woestijn, inclusief de “*displacement*” en “*ethnic cleansing*” van niet-Joodse bewoners.⁴⁴ De uitvoering van deze politiek is net één van de opdrachten van het Ministerie van Openbare Veiligheid. Volgens de “*Ethics Check*” van “*Law-Train*” stellen zich hier geen ethische of juridische problemen. Nochtans, houdt “*respect*” dan niet noodzakelijk in dat het geïnstitutionaliseerde racisme in het coördinerende partnerland door “*de andere partners*” al was het maar impliciet aanvaard wordt, of dat er minstens over gezwegen wordt? Deelnemende partners worden door die “*ethische*” vereiste niet enkel de mond gesnoerd, zij worden door hun deelname onvermijdelijk objectief medeplichtig gemaakt aan het gevoerde Israëlische wettelijke beleid.

Niet àlle bezwaren, weliswaar, moeten bij Israëls wettelijk systeem *stricto sensu* worden gelegd. In hun dagelijkse optreden, inderdaad, gaan de Israëlische politie-, veiligheids- en gevangenisagenten grotendeels hun eigen gang, tegen alles en iedereen in, en zeker tegen de moraliteit in: “*in the war against terror, forget about morality*”, zoals een voormalige chef van de Shin Bet het stelde. In dat opzicht, echter, zou je kunnen zeggen dat zij gewoon het slechte voorbeeld van de Staat volgen: Israël overtreedt voortdurend, schaamteloos en straffeloos resoluties, conventies en verdragen van het internationaal humanitair recht, of dat nu het oorlogsrecht betreft, de mensenrechten, de rechten van het kind, de politieke en sociale rechten, enz.⁴⁵ En: het komt ermee weg, internationaal. Niet onbelangrijk hierbij is dat het Israëlische Hooggerechtshof telkens dat nodig is, de eigen, Israëlische wetgeving laat primeren op het internationaal recht.⁴⁶ Desnoods, echter, worden zelfs de interne rechtsregels, zoals uitgevaardigd door dat eigen Hooggerechtshof, door politie en leger met voeten getreden. Het zeer geringe aantal vervolgingen dat wordt aangespannen tegen politie- en veiligheidsagenten, bv. van de Shin Bet,⁴⁷ alsook tegen militairen die in strijd met die rechtsregels hebben gehandeld – bv. met het buitengerechtelijk doden van een Palestijn - is er om dat te staven.⁴⁸ Het is dan ook een illusie te denken dat “*Law-Train*” enige verandering ten goede zou kunnen brengen - mocht het al, als een verzwegen

43 “*Israeli Practices towards the Palestinian People and the Question of Apartheid*” (Economic and Social Commission for Western Asia, ESCWA, 2017, 74p.). Onder Amerikaanse druk is het rapport door de VN Secretaris-Generaal ingetrokken en zelfs verwijderd van de servers. Het hoofd van het ESCWA, Executive Secretary Rima Khalaf, heeft daarop uit protest ontslag genomen. Het rapport kan wel gelezen worden op onder meer de BACBI-website: http://www.bacbi.be/pdf/un_apartheid_report_saved.pdf Wel nog beschikbaar op de ESCWA website is een “*executive summary*”: [click here](#).

44 Hetzelfde gebeurt in de Jordaanvallei (West Bank), zie: David Shulman, “*Palestine: The End of the Bedouins?*” (The New York Review of Books, Dec 7, 2016) via <http://www.nybooks.com/daily/2016/12/07/israel-palestine-the-end-of-the-bedouins/>. Zie ook verder in de inleiding bij hoofdstuk 4.

45 Voor een lijst van de internationale verdragen die dagelijks geschonden worden door de manschappen van de Israëlische orde- en veiligheidskrachten, zie achteraan dit dossier.

46 Dat is in strijd met artikel 27 van de *Vienna Convention on the Law of Treaties*.

47 Zie bv. Yotam Berger, “*Despite Hundreds of Complaints of Shin Bet Torture, Israel Yet to Launch Single Criminal Investigation*” (Haaretz, Dec 7, 2016), via <http://www.haaretz.com/israel-news/premium-1.757404>. And: Ali Abunimah, “*Israel dismisses 1,000 complaints of torture*” (The Electronic Intifada, 12 Dec) via <https://electronicintifada.net/blogs/ali-abunimah/israel-dismisses-1000-complaints-torture>.

politiek motief, die bedoeling hebben (gelet op Bar-Ilans nauwe verwevenheid met Israël's veiligheidspolitiek, zie het volgende hoofdstuk, is dat hoogst onwaarschijnlijk).

4. Wat tenslotte de ethische toetsing door de KU Leuven betreft, werd het project voorgelegd aan twee ethische commissies van de universiteit (par. 3.6.4). Vooreerst aan de "*Social and Societal Ethics Committee*". Haar werd om advies gevraagd inzake de interviews die zullen worden afgenomen van de eindgebruikers. Het advies was positief. Tweedens is ook het advies gevraagd van de "*Committee for Ethics on 'Dual Use of Research'*". Op basis van een gedetailleerde beschrijving van het project heeft ook die Commissie haar fiat gegeven.⁴⁹

Uiteraard willen wij de ernst en expertise van deze commissies niet in twijfel trekken (net zomin als die van het "*Ethics Committee*" van de EC, trouwens). Gelet, echter, op de informatie daaromtrent verstrekt door zowel de ethische procedures van de EC als door de "*Ethical Guidelines*" bij het project, menen wij te mogen stellen dat, zoals in het geval van de EC, ook de "*ethics check*" door de KU Leuven toegespitst was op een controle van de *interne, methodologische en deontologische regels* van het wetenschappelijk onderzoek. De criteria ervan zowel als de eventuele implementaties ervan kunnen worden opgelijst⁵⁰ en als het ware worden afgevinkt. Het is hoogst twijfelachtig, echter, of zulks volstaat om tot een *fundamentele* ethische beoordeling van een project komen, zeker wanneer het een politioneel karakter heeft.⁵¹

Vooreerst dient het ook geplaats en geëvalueerd te worden binnen de maatschappelijke en politieke *context* van het land waarin het werd geconcipieerd en later kan worden toegepast. Zoals reeds eerder opgemerkt, betreft het hier een context van koloniale onderdrukking en bezetting. Ten tweede moeten ook nog andere relevante factoren in rekening worden gebracht. Dat geldt met name voor de *lijst van deelnemers* aan het project. Het lijkt geen twijfel dat de *ethische geloofwaardigheid* van een project – van om het even welk project: hetzij wetenschappelijk, sociaal, humanitair, enz. – mede van zulke lijst afhankelijk is. Door de aanwezigheid erop,

48 "*The reality in which soldiers kill Palestinians with impunity is part of the occupation's routine.*" Zo Hagai El-Ad, in +972, Sept 7, 2016: "*A once-in-a-decade show trial*", via: <http://972mag.com/a-once-in-a-decade-show-trial/121768/>. De veroordeling van Elor Azaria is echt de "uitzondering die de regel bevestigt".

49 Is de (gewapende) repressie van de Palestijnse bevolking door de Israëlische ordestrijdkrachten, dwz politie én leger, een "*civiele*" of een "*militaire*" aangelegenheid? Over de soepele wijze waarmee de Europese Commissie omspringt met de vereiste dat enkel "*civiele*" projecten in aanmerking komen voor financiële ondersteuning, zie de Fact Sheet van het ECCP: "*Dual use technology – how Europe funds Israeli military companies through Horizon 2020*", via http://www.bacbi.be/pdf/Dual_use.pdf, g. 29 sept 2016.

50 Zie nogmaals de "*Ethical Issues*" pagina: <http://www.law-train.eu/ethical-guidelines/>.

51 Zowel in een gesprek met onze delegatie als in de pers erkende rector Torfs de beperkingen van de huidige procedures: "*Hij beloofde ze ook dat hij binnen de KU Leuven het "diepere gesprek zal aangaan" over de "fundamentele ethiek van projecten". "We moeten verhinderen dat universiteiten ethiek gaan verenigen tot compliance, het vervullen van formele regeltjes, zei hij"* (Maarten Rabaey, DeMorgen.be, 26/9), <http://www.demorgen.be/binnenland/-ku-leuven-moet-project-met-israelische-universiteit-stoppen-bbc6b913/>). De uitkomst, helaas, van gesprekken daaromtrent was teleurstellend. Voor de vice-rector kunnen morele bekommernissen enkel *buiten* de universiteit aan bod komen, in het kader van maatschappelijk activisme.

anders gezegd, van een ethisch problematische partner, zal ook het project als zodanig als ethisch problematisch worden beoordeeld – welke ook de verheven principes en doelstellingen die door het project voor de rest beleden worden.

In het geval van “*Law-Train*”, dan, is de aanwezigheid onder de partners van het Israëlische Ministerie van Publieke Veiligheid fataal voor die ethische geloofwaardigheid van het project. De ethische status, inderdaad, van het ministerie is méér dan “problematisch”. Wegens de gedocumenteerde schendingen van het internationaal recht en de mensenrechten die op systematische wijze gepleegd worden door zijn politie-, veiligheids- en gevangenisdiensten, is de deelname van het ministerie in *gelijk welk* Europees R&D programma ethisch onaanvaardbaar. In het geval echter van een project dat de optimalisering beoogt van politionele ondervragingsmethodes, is zulke deelname zelfs wraakroepend.

Wegens het feit dat de “*ethics checks*” van de EC en de KU Leuven niet bij machte waren de bredere context in rekening te brengen, moeten zij als onvoldoende worden bestempeld. Eens te meer zijn de EU, in het algemeen, en België, in het bijzonder, medeplichtig gemaakt aan het Israëlische beleid van onteigening en onderdrukking van Palestina’s autochtone bevolking. Internationaalrechtelijk legitieme daden van verzet tegen de onderdrukking worden door de koloniale staat met excessief geweld de kop ingedrukt als zijnde daden van “*terrorisme*” of, op zijn minst, van “*ophitsing*” daartoe. Samen met het bezettingsleger, zijn het hetzelfde ministerie en haar diensten die een prominente rol spelen in die gewelddadige repressie. De details ervan in de dagelijkse “*routine*” van hun optreden zullen gedocumenteerd worden in hoofdstukken 4 en 5.

Addendum: Mensenrechtenbeleid Universiteit Gent

De KU Leuven beschikt op dit ogenblik nog niet over een academisch orgaan nodig om te oordelen over de ruimere ethische context van akkoorden voor internationale samenwerking. Aan de Universiteit Gent, daarentegen, is desbetreffende een belangrijke stap voorwaarts gezet. Vertrekkende van de expertise van het Gentse Mensenrechtencentrum (dir.: Prof. Eva Brems), werd door de Expertengroep Internationalisering een charter uitgewerkt dat als ethische grondslag zal dienen voor het internationale beleid van de universiteit: “*A Human Rights Policy for the International Activities of Ghent University*”.⁵² Voor de implementatie ervan zal een Commissie Mensenrechtenbeleid worden geïnstalleerd.

⁵² De ontwerptekst (13 blz.) kan gelezen worden op: [http://www.bacbi.be/pdf/Mensenrechtenbeleid\(1\).pdf](http://www.bacbi.be/pdf/Mensenrechtenbeleid(1).pdf). De BACBI-campagne in 2016 nav de samenwerking van enkele Gents onderzoeksgroepen met “*Technion – Israel Institute of Technology*” en het wapenbedrijf “*Israel Aerospace Industries*” heeft geen onbelangrijke bijdrage geleverd. Prof. Eva Brems: “*I am happy to confirm that the adoption of the UGent human rights policy by the university board in January is indeed a direct result of the boycott campaign. The internal discussions in our university that resulted from the 'Technion' campaign, led to the suggestion to formulate a general policy from a human rights perspective and to the climate in which this policy was ultimately endorsed*”. Zie het (verder) uitgewerkte dossier: “*Universiteit en Kolonialisme. Kritische bedenkingen bij partnerships met Israël*” (97p., update 5 maart 2017), via: <http://www.bacbi.be/pdf/techniondossier2.pdf>

De goedgekeurde richtlijnen formuleren de voorwaarden op het vlak van mensenrechten voor een ethisch aanvaardbare internationale samenwerking. De *“human rights impact assessment”* die daartoe nodig is, vertrekt van het antwoord op twee vragen:

- “1) What is the risk that the activities undertaken in the context of the cooperation agreement could directly or indirectly contribute to the violation of one of the rights guaranteed in any of the Core International Human Rights Instruments?
2) Is the partner institution or organisation implicated in serious or systematic violations of human rights?”*

In de praktijk zal aan elke samenwerkingsovereenkomst een *mensenrechtenclausule* toegevoegd worden. Zij moet de Universiteit Gent in staat stellen *“een einde te stellen aan de overeenkomst in het geval er duidelijke aanwijzingen zijn dat de partner verwickeld is in enige ernstige schending van de mensenrechten”*.

Belangrijk is dat aandacht zal worden geschonken zowel aan eventuele directe *“medeplichtigheid”* van een partner aan zulke schendingen als aan een indirecte *“betrokkenheid”* bij systematische schendingen door derden:

“The term ‘implicated’ suggests that a negative human rights impact can ensue in some situations in which the gross human rights violations are not committed by the partner itself. For example, an institution can be strongly intertwined with an actor such as a police service or army that commits human rights violations on a systematic basis. The proposed human rights committee gives advice in this respect... It is submitted that, by way of principle, no cooperation should exist with any partner institution that is implicated in gross or systematic violations of human rights” (o.o.).

Deze paragraaf is *“Law-Train”* als het ware op het lijf geschreven. Finaal inderdaad geldt het respect voor de mensenrechten als een bindende voorwaarde bij het afsluiten van internationale samenwerkingsverbanden.⁵³ Deze *“ethische richtlijnen”* vormen een belangrijke mijlpaal en vragen te worden voorgelegd aan de andere Belgische universiteiten.

3. “Bar-Ilan is all security”

In de persoon van Prof. Sarit Kraus (professor of Computer Science),⁵⁴ wordt het *“Law-Train”* project geleid en gecoördineerd door de Bar-Ilan University.⁵⁵ Qua studentenaantal (ruim 34.000) is Bar-Ilan veruit de snelst groeiende universiteit in Israël. Het vormt één van Israël's vijf leidinggevende onderzoeksinstituten: de Hebrew University van Jerusalem, de Tel Aviv University, de Ben-Gurion University of the Negev, de University of Haifa/ Technion⁵⁶ en dus Bar-Ilan.

53 Nog opmerkelijk: hoewel de voorwaarden de mogelijke partner betreffen en niet noodzakelijk het land ervan, wordt een eventuele academische boycot tegen een land uitdrukkelijk *niet* uitgesloten: *“(does not) preclude Ghent University from deciding at any point in the future to join an academic boycott against a particular country”* (p. 8).

54 Voor een samengevat interview met haar ivm het Law-Train project, zie: <http://www.law-train.eu/zeitungsinterview-sarit-kraus/> (g. 20 sept 2016).

55 Engelstalige website: <http://www1.biu.ac.il/indexE.php> (g. 16 sept 2016).

Zoals de andere academische instellingen, maakt Bar-Ilan in Israël deel uit van het academisch-militair-industriële complex dat de bezetting en kolonisering van Palestina mee helpt onderhouden en bestendigen. Israëlische universiteiten werken inderdaad graag en nauw samen met het leger zowel als met de veiligheidsdiensten. Gans verschillend dan bij ons, bestaat er geen tussenschot in Israël tussen universiteit en leger: vele professoren zijn hogere (reserve) legerofficieren en het leger is vaak fysiek aanwezig op de campus. Algemeen gesproken, leveren de universiteiten de nodige kennis (onder meer ook technologisch) maar ook de ideologische ondersteuning ten gerieve van een “succesvol”, aangehouden optreden van strijdkrachten en veiligheidsdiensten, met name ook in de Bezette Gebieden.

Wat vooreerst het gevoerde onderzoek betreft, net als voor andere Israëlische universiteiten houdt zulks in het geval van Bar-Ilan onder meer in dat zij over een half-militair studiecentrum beschikt dat zich toelegt op vraagstukken inzake de nationale veiligheid van Israël: het zogenaamde “*Begin-Sadat Center for Strategic Studies*”. In de staf ervan vinden we tal van (res.) legerofficieren. Het centrum, aldus de website, schuift “*een realistische, conservatieve en zionistische agenda*” naar voren, “*in de zoektocht naar veiligheid en vrede voor Israël*”.⁵⁷ Een bijdrage bv. van een (res.) majoor-generaal bepleit de voortzetting van de militaire bezetting van de West Bank (eufemistisch omschreven als: “*a flexible, dynamic form of security in full friction [!] with the resident populations*”) in het belang van Israëls veiligheid.⁵⁸ Onder de vele andere onderzoekers bij het Centrum kan bijvoorbeeld ook Uzi Rubin vermeld worden, stichter en directeur van het “*Arrow*” verdedigingsprogramma tegen langeafstandsruketten, binnen het Ministerie van Defensie.

Wat vervolgens het onderwijs betreft, zo goed als alle grote universiteiten bieden speciale studie- en opleidingsprogramma's aan ten gerieve van het Israëlische defensie- en veiligheidsestablishment. Zoals Gideon Levy het in 2008 al formuleerde in een ironisch artikel over de “*academische vrijheid*” van de Shin Bet:⁵⁹

“Today there is hardly a university that does not offer special courses for officers, pilots and secret agents. As such, all it takes for students of the National Security College to receive a master's degree in political science from Haifa University is two classes a week for one semester. Pilots receive a bachelor's degree at Ben-

56 Voor het BACBI-dossier over het Technion: “*Het Technion: Universiteit en Kolonialisme. Kritisch commentaar bij wetenschappelijke partnerships met Israël*” (15 oktober 2016, pdf, 89 p.): <http://www.bacbi.be/pdf/techniondossier2.pdf>.

57 Engelstalige website: <http://besacenter.org/about/mission/>. Het centrum laat zich voorstaan op “*specialized research on contract*” met o.m. de Nato. Het speelt ook een actieve rol in de strategische discussie ivm IS, zie: Ben Norton, “*Israeli think tank: Don't destroy ISIS; it's a “useful tool” against Iran, Hezbollah, Syria*” (Salon, Aug 23, 2016), via <http://www.salon.com/2016/08/23/israeli-think-tank-dont-destroy-isis-its-a-useful-tool-against-iran-hezbollah-syria/>.

58 Maj. Gen. (res.) Gershon Hacohen: “*Separation is not the Answer*” (Sept 29, 2016), <http://besacenter.org/perspectives-papers/368-hacohen-separation-not-answer/>.

59 Gideon Levy, “*The Shin Bet's Academic Freedom*”, Haaretz, Sept 8, 2008, via <http://www.haaretz.com/the-shin-bet-s-academic-freedom-1.253397> (g. op 10 sept 2016).

Gurion University in the Negev after one year's study, while Shin Bet operatives receive a B.A. from Bar-Ilan University after a mere 16 months”...

Bar-Ilan, inderdaad, verzorgt behalve voor legerofficieren (t.g.v. de militaire inlichtingendiensten) ook ten gerieve van de binnenlandse veiligheidsdienst, Shin Bet, speciale academische opleidingen. In een apart departement wordt onder meer een MA programma aangeboden dat exclusief bestemd is voor veiligheidsagenten in actieve dienst. Op de (Hebreeuwstalige) website valt daarover te lezen:⁶⁰

“The Security Arm Department [of Bar Ilan University] was founded in 1995. It operates special study programs for BA degrees. The Department's main purpose is to enable workers of the [Israeli] security arms and the security industries to study for a BA while carrying out their active service, as well as meeting the special needs of workers in those systems”

Gideon Levy, in het al genoemde artikel, laat zich met name over de academische diensten die Bar-Ilan bewijst aan de “veiligheidskrachten”, zeer ironisch uit. Hij aarzelt niet om haar “de meest militaristische universiteit” van Israël te noemen:⁶¹

“Bar-Ilan deserves the title of the most militaristic university of them all - it offers a plethora of programs for the security forces only. There is the Jericho program for the Shin Bet and a whole host of programs for officers in the Israel Defense Forces, officers about to enter the IDF and officers who have already reached the rank of battalion commander. The entire nation is an army and Bar-Ilan is all security”.

Religieus en zionistisch gericht, was Bar-Ilan ook de eerste (en tot nu toe enige) Israëliëse universiteit om een filiaal op te richten in Ariel, i.e. in een illegale kolonie diep in de West Bank. Ondanks massaal protest van rectoren en academici van de belangrijkste universiteiten,⁶² kreeg deze hogeschool (“University Centre of Samaria”) in 2012 van de toenmalige minister van Defensie, Ehud Barak, de officiële status van universiteit.⁶³ Sedertdien geniet zij, als “kolonistenuniversiteit” een voorkeursbehandeling vanwege

60 Zie <http://mzb.biu.ac.il/about> (voor ons vertaald door een Israëlische collega, september 2016).

61 Haaretz, Sept 8, 2008, via <http://www.haaretz.com/the-shin-bet-s-academic-freedom-1.253397> (g. op 10 sept 2016).

62 Zie: Matthew Kalman, “Outcry at new university in occupied territory” (Independent, Sept 10, 2012, via: <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/outcry-at-new-university-in-occupied-territory-8120844.html> (g. 13 dec 2016). In een reactie op de academische ophef tegen de nakende accreditatie – een petitie werd ondertekend door 1000 academici – stelde Sara Hirschhorn, in The Times of Israel (June 19, 2012), de “hypocrisie” ervan aan de kaak: “The entire nation is complicit in the occupation, and there is no safe haven in the libraries and laboratories within the Green Line. Whether it is the research dollar spent on a security algorithm, the professor serving guard duty as a reservist in the territories, or even the Bagel-Bagel snack (produced in Ariel!) purchased in a cafeteria, Israel's educational network — regardless of the political persuasions of faculty — is already entrenched in the occupation” (Ben White, “Uproar over Ariel settlement university highlights Israeli academia's hypocrisy”, The Electronic Intifada, 27 June, 2012), <https://electronicintifada.net/blogs/ben-white/uproar-over-ariel-settlement-university-highlights-israeli-academias-hypocrisy> (g. 28 okt 2016).

63 “Supreme Court Rejects Petition Against Ariel University” (International News, 27/12/12), g. op 1 sept 2016, via <http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/163615>.

de overheid ten nadele van de andere universiteiten.⁶⁴ Tenslotte voert Bar-Ilan – zoals de andere universiteiten – een discriminerend beleid t.a.v. Palestijnse studenten.⁶⁵

Laten we Bar-Ilans verwevenheid met “security” even in het bredere perspectief plaatsen van de Israëlische “security sector”.⁶⁶ Behalve, beter: meer nog dan inzake wapentechnologie en –productie (waar het sterk afhankelijk blijft van de VS, de ontwikkeling en productie van drones uitgezonderd), profileert het “kleine Israël” zich steeds meer als een mondiale “hub” en marktleider in die “security” sector, dwz op het vlak van politionele kenniseconomie, terrorismebestrijding, beveiligingstechnologie en “homeland security” expertise⁶⁷ – waarvoor het beschikt over een ruime pool van beschikbare deskundigen.⁶⁸ Die belangrijke positie dankt het land aan de samenwerking tussen universiteiten, de technologiesector, de IDF inlichtingendiensten (Unit 8200 vooral),⁶⁹ politieapparaten en privébedrijven.⁷⁰ Op het vlak van high-tech ordehandhavings-, bewakings- en veiligheidssystemen (inclusief opleiding en training in ondervragingstechnieken, etnische profilering, repressiemethodes, enz.) mag effectief gesproken worden van een “Israëlisch model”. Het vindt vele navolgers én afnemers in de rest van de wereld. Zelfs de Verenigde Arabische Emiraten doen er een beroep op, omdat in hun ogen Israël’s “*simply are the best in this market, the most intrusive, the most secretive*” (Alex Kane).

Laten we hierbij echter niet de bredere politieke achtergrond vergeten die in eerste instantie én de aanleiding én de motor is geweest van Israël’s hedendaagse successen op het vlak van bewapenings- en veiligheidstechnologie: namelijk de onderdrukking van de Palestijnse autochtone bevolking. Van bij zijn creatie leeft de Israëlische Staat,

64 Shlomi Eldar, “Why Israel is pouring cash into this settlement university” (Al Monitor, Nov 4, 2016), via <http://www.al-monitor.com/pulse/en/originals/2016/11/israel-ariel-settlement-universitys-big-money.html> .

65 Golan-Agnon, D. (2006) “Separate but not Equal: Discrimination Against Palestinian Arab Students in Israel.” In: The American Behavioral Scientist. Vol 49 (8) pp. 1075-1084. Op een totaal van meer dan 32.000 studenten zijn er nu 750 “Arabs students”: “drawn from Christian, Muslim, Druse, and Circassian backgrounds”, http://www1.biu.ac.il/milestones_60.

66 It “includes not only the military, but the many intelligence services, including the Mossad spy agency, Israel’s arms manufacturers, homeland security and cyber warfare firms, as well as more conventional industries”. Zo Jonathan Cook, “Netanyahu scandals reflect corruption at the heart of Israeli society” (Mondoweiss, Feb 3, 2017), via <http://mondoweiss.net/2017/02/netanyahu-scandals-corruption/>
67 “(Israel) has become the world’s ‘shopping mall for homeland security technologies’, reaping billions,” Naomi Klein (in “The Shock Doctrine”, quoted in Ali Abunimah, “The Battle for Justice in Palestine”, p. 10.

68 “No other country has such a large pool of experienced former security, military and police personnel and no other country has been able to field test its systems and solutions in realtime situations.” Zo het rapport van het International Jewish Anti-Zionist Network, “Israel’s Worldwide Role in Repression” (2012, 28 p.).

69 “Unit 8200 is the largest unit in the Israel Defense Forces, comprising several thousand soldiers. It is comparable in its function to the United States’ National Security Agency and is a Ministry of Defense body just as the NSA is part of the United States Department of Defense”, Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/Unit_8200.

70 De meer dan 300 “Homeland Security” privébedrijven en –bedrijfjes maken samen ongeveer 7% uit van de Israëlische economie; in 2014 werd voor ca 6 miljard dollar aan producten en diensten uitgevoerd. Zie: Alex Kane, “How Israel Became a Hub for Surveillance Technology” (The Intercept, Oct 17, 2016), <https://theintercept.com/2016/10/17/how-israel-became-a-hub-for-surveillance-technology/>.

als een koloniale onderneming, op voet van oorlog met een onderworpen inheemse bevolking. Veiligheid (*“security”*) vormt de hoofdbekommernis van zijn leiders. Die problematiek mobiliseerde naast de militaire ook de intellectuele krachten met het doel de koloniale overheersing in stand te houden. Sedert 1967, vervolgens, zorgen de bezette Gebieden voor een extra, economisch belangrijk pluspunt. Ze bieden de mogelijkheid, inderdaad, om de oorlogs- en veiligheidstechnologie die aan de universiteiten ontwikkeld wordt, effectief uit te testen *“op het terrein”* (zij is *“field-tested”*): d.w.z. met de Bezette Gebieden als *“laboratorium”*, dienen de bijna 5 miljoen Palestijnen *“als weinig meer dan proefkonijnen in militaire experimenten ten gerieve van de verrijking van een nieuwe elite van wapenhandelaars generaals met pensioen”*.⁷¹ Het geeft de Israëlische wapenhandel daarmee een belangrijke voorsprong op haar internationale concurrenten.

Sedert decennia ondersteunt Israël repressieve regimes in Midden- en Zuid-Amerika zowel als in Afrika met bewapening en *counterinsurgency* expertise.⁷² Ingevolge de toegenomen spanningen, echter, tussen de NAVO en Rusland worden ook de Europese democratieën vaste klant bij de Israëlische wapenindustrie (bv. drones).⁷³ Anderzijds, met het internationale terrorisme en de zogeheten asielcrisis zijn zij ook ontvankelijk voor een *“israëlisering”* van hun politie- en veiligheidsbeleid.⁷⁴ Dat gaat gepaard met een militarisering van het politiewerk, qua uitrusting en bewapening, inzet van *crowd-control* wapens, training en tactiek, e.d.⁷⁵ Niet toevallig, lijkt het gemilitariseerde karakter van de ordehandhaving in de zwarte ghetto-gemeenschappen in de VS, met de

71 Jonathan Cook, *“Israel’s booming secretive arms trade. New documentary argues success of country’s weapons industry relies on exploiting Palestinians”* (Al-Jazeera, Aug 16, 2013), via <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2013/08/201381410565517125.html>. Cook verwijst naar de documentaire van Yotam Feldman, *“The Lab”*.

72 Onthullend is bv. Gabriel Schivone, *“Israel’s shadowy role in Guatemala’s dirty war”* (The Internet Intifada, 22 Jan 2017), via <https://electronicintifada.net/content/israels-shadowy-role-guatemalas-dirty-war/19286>. Israël was ook één van de belangrijkste wapenleveranciers van het Pinochetregime in Chili, zie John Brown, *“Investigate Israeli complicity with Pinochet’s crimes”* (+972, March 2, 2017), <https://972mag.com/investigate-israeli-complicity-with-pinochets-crimes/125566/>.

73 Zie David Cronin, *« Europe’s “turbo boost” for war industry will benefit Israel”* (The Electronic Intifada, 2 Dec 2016), via <https://electronicintifada.net/blogs/david-cronin/europes-turbo-boost-war-industry-will-benefit-israel>.

74 Bv. in Frankrijk, zie Sylvain Cypel, *“Ce « modèle israélien » de lutte contre le terrorisme qui fascine politiciens et médias français »* (orientXXI, 19 sept 2016), via <http://orientxxi.info/magazine/ce-modele-israelien-de-lutte-contre-le-terrorisme-qui-fascine-politiciens-et,1480>. Voor België was minister van Binnenlandse Zaken in november vorig jaar op werkbezoek in Israël. In een interview op de radio verklaarde hij o.m.: *“We kunnen van Israël veel leren. Zowel op het gebied van psychologische interpretatie van gedrag als de inzet van high tech ter controle van de bevolking.”* Ook prees hij Israël’s ervaring met terrorisme.

75 Tot de *“special training”* van politie-eenheden behoren ook opleidingen en stages in Israël zelf: bv. Justin Gardner, *“U.S. Police Routinely Travel to Israel to Learn Methods of Brutality and Repression”* (The Free Thought Project, Aug 30, 2015): <http://thefreethoughtproject.com/u-s-police-routinely-travel-israel-learn-methods-brutality-repression/#RYLFbWdglkwEkT8u.99> (g. 16 sept 2016). De *shoot-to-kill policy* van de politie versus Afro-Amerikanen doet alvast sterk denken aan de standrechtelijke executies door het Israëlische leger. Voor de UK: *“Why are London’s Police travelling to Israel?”* (Wake Up Act, Nov 29, 2014), <https://medium.com/wake-up-act/why-are-londons-police-travelling-to-israel-cf15bb9b8848#.k7rvn7ihf> (beide g. 15 sept 2016)

'shoot-to-kill' politiek van de politie, direct ontleend te zijn aan de routineuze praktijk van het IDF in de West Bank.⁷⁶

Ook voorstellen op het vlak van de wetgeving horen hier thuis (hier in België: betreffende de mogelijkheid van invoering van de noodtoestand en/of inperking van de vrijheid van meningsuiting).

Ook de praktijkervaring al vele jaren opgedaan door de Shin Bet, kan op interesse rekenen. Tot de exporteerbare knowhow ervan inzake ondervragingstechnieken behoren ook de foltermethodes waarvoor de dienst berucht is.⁷⁷ De Amerikaanse veiligheidsdiensten met name lijken hier al langer vragende partij te zijn. Zo perfectioneerde de Shin Bet foltertechnieken die nadien gebruikt werden door de Amerikaanse strijdkrachten in Irak, Afghanistan, in de geheime, buitenlandse "black sites" van de CIA en in Guantanamo Bay. Zoals vastgesteld werd door dr. Rachel Stroumsa, de executive director van het *Public Committee against Torture in Israel*⁷⁸, in Haaretz:⁷⁹

"Use of the Palestinian Chair⁸⁰ is but one of many examples of ties and seepages between the security practices of Israel and America. The security establishment in America also examines with a keen eye the way that Israel succeeds in legitimating interrogation practices that obviously violate human rights. Indeed, the CIA explicitly justified its use of torture in depositions to the Senate Intelligence Committee by citing [Israel's] High Court of Justice rulings".

Nochtans, of het "Israëlische model" – dat door de Israëlische staat zelf actief, d.i. politiek en commercieel, in het buitenland gepromoot wordt⁸¹ - effectief voor meer veiligheid zorgt, in de eerste plaats voor de Israëlische burgers, mag betwijfeld worden. Ondanks zijn "veiligheidscultus"⁸² bestaan er weinig landen waarin men al lang zo

76 « (It) has inspired rap artists and Black youth to refer to the police presence in Black communities as "The Occupation", Michelle Alexander, geciteerd in Ali Abunimah, "The Battle for Justice in Palestine" (2014), p.8.

77 Sommige ervan werden onlangs beschreven door agenten van de geheime dienst zelf, zie : Chaim Levinson, "Torture, Israeli-style - as Described by the Interrogators Themselves" (Haaretz, Jan 24, 2017), via <http://www.haaretz.com/israel-news/.premium-1.767095>.

78 Website: <http://stoptorture.org.il/?lang=en> (g. op 20 sept 2016).

79 Haaretz, Sept 18, 2016: "Will the U.S. Stop Importing Israeli Torture Techniques?" via <http://www.haaretz.com/opinion/.premium-1.742712> (g. 22 sept 2016).

80 Het gaat hier om een bijzondere vorm van foltering bij ondervragingen: "There was a small chair, about 2 feet tall, made of plywood and two by fours, and it had plastic zip ties used to secure someone's hands underneath. The 'Palestinian Chair' was intended to put someone in a crouched position from which they could not recover and forced all their weight onto their thighs and their calves and they stayed there for as long as an interrogator decided they were going to stay", ibidem. Een andere vorm van foltering die nog altijd gebruikt wordt door de Shin Bet is de "banana position", waarin de gevangene vastgebonden is met zijn rug op een stoel, zijn hoofd aan de ene kant van de stoel en zijn benen aan de andere kant.

81 Zie de tekst uitgaande van de Israëlische ambassade in Parijs, 22 juli (een week na de aanslag in Nice): "L'exemple israélien face à la menace terroriste", zie:

<http://embassies.gov.il/paris/NewsAndEvents/Pages/L'exemple-isra%C3%A9lien-face-%C3%A0-la-menace-terroriste.aspx>.

82 Zie de bijdrage van Gideon Levy in Le Monde Diplomatique (oct 2016): "Israël ou la religion de la sécurité (La face cachée du "modèle" qui fascine la France)", p. 10.

weinig in veiligheid leeft, als in Israël. Als een gesofistikeerd en constant geperfectioneerd systeem, inderdaad, om een hele inheemse bevolking in een staat van afhankelijkheid en machteloosheid te houden – politieke onmacht om haar nationale ambities te realiseren, dagelijkse onmacht om een normaal leven te leiden – draagt dat model er in aanzienlijke mate toe bij de wanhoop - en dus de onveiligheid - die het genereert, verder aan te wakkeren. Waartoe dat leidt, heeft men sedert oktober 2015 kunnen vaststellen met de zogenaamde “*messenintifada*”, beter de “*jongerenintifada*” genoemd. Palestijnse jongeren, vooral, in een wanhopig verzet tegen de uitzichtloosheid van de bezetting, keerden zich met een mes, een schaar, een schroevendraaier of zelfs met blote handen, tegen soldaten en Israëlische burgers en kolonisten.⁸³

Waartoe dat “*Israëlische model*” binnen Israël zelf leidt, is tot een verdere aantasting van de democratische rechten en vrijheden van de eigen burgers, zoals de vrijheid van meningsuiting en van vereniging, de persvrijheid (de media worden steeds meer onder vuur genomen; publicaties worden nu al onderworpen aan militaire censuur), enz. Israëlische ngo's en mensenrechtenorganisaties die kritisch staan tegenover de bezettingspolitiek, worden hoe langer hoe meer belaagd en gestigmatiseerd als “*agenten van vreemde mogendheden*” of zelfs als landverraders.⁸⁴ Ook kunstenaars en artistieke ensembles komen steeds meer onder druk te staan om zich, via een “*loyaliteitsverklaring*”, te conformeren aan “*de principes van de Staat*” (en bv. wél op te treden in de kolonies).⁸⁵ Zgn. Minister van Cultuur, Miri Regev, voert hierbij een vorm van “*cultureel terrorisme*”.⁸⁶ Een nieuwe “*anti-terror bill*”, verder, maakt het voor de politie en veiligheidsdiensten mogelijk elke vorm van kritische politieke, sociale of zelfs humanitaire of culturele activiteit te vervolgen als een vorm van “*terrorisme*” of daartoe aanzettend (zgn. “*incitement*”). Wie niet zelf betrokken is bij “*terroristische daden*” maar

83 Sedert oktober 2015 waren er op 10 januari 2017 al 274 Palestijnse doden (waaronder 90 minderjarigen) gevallen onder Israëlische kogels. Zie ook reeds: “*Death in numbers: A year of violence in the occupied Palestinian territory and Israel*” (Ma'an, Oct 4, 2016), via <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=773407>. Ook: Haggai Matar: “*A 'wave of violence' that never actually ends*” (+972, Sept 20, 2016), via <http://972mag.com/a-wave-of-violence-that-never-actually-ends/122055/>.

84 Zo B'Tselem, na de toespraak van haar directeur op een bijzondere sessie van de Veiligheidsraad, waarin hij kritiek durfde te uiten op de bezettingspolitiek. Het leverde hem woedende reacties op van o.m. Netanyahu (die sancties tegen de organisatie eiste) en zelfs een aanklacht voor landverraad. Voor de integrale tekst van Hagai El Ads toespraak: “*B'Tselem klaagt 49 jaar bezetting Palestina aan in VN-Veiligheidsraad*” (De Wereld Morgen, 25 okt, 2016): <http://www.dewereldmorgen.be/long-read/2016/10/25/btselem-klaagt-49-jaar-bezetting-palestina-aan-in-vn-veiligheidsraad>. Zie ook: Akiva Eldar, “*Will foreign pressure save or destroy Israel?*” (Al-Monitor, Oct 25, 2016), <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/10/btselem-ngo-un-foreign-pressure-israel-netanyahu-bush.html>.

85 Jonathan Lis, Yair Ashkenazi, Jack Khoury & Sharon Pulwer : « *Israel's Nationalistic 'Loyalty in Culture' Bill Passes Legal Test* » (Haaretz, 25 feb 2016), <http://www.haaretz.com/israel-news/.premium-1.705312>. De eerste om te zwichten voor de chantage was het Nationaal Poppentheater Habima. Het heeft zich bereid verklaard op te treden in de Kiryat Arbat kolonie. In een edito van Haaretz (26 Oct 2016) wordt gesproken van een “*moral stain worthy of condemnation*”, via <http://www.haaretz.com/opinion/1.749207>.

86 Zo Rami Younis, “*The cultural terrorism of Miri Regev*” (+972, 28 maart, 2017, via <https://972mag.com/the-cultural-terrorism-of-miri-regev/126209/>).

ze wel verbaal lijkt te “*steunen*”, kan veroordeeld worden tot levenslange opsluiting.⁸⁷ Het statuut van de Palestijnse Knessetleden wordt al maar meer in vraag gesteld,⁸⁸ en een recentelijk gestemde wet verplicht verkozenen van Israëls niet-Joodse minderheid getrouwheid te zweren aan Israël als een “*Joodse Staat*”.⁸⁹

Om tot slot nog even terug te keren naar het commerciële succesverhaal van de Israëlische “*security sector*”: De bezetting is daarmee *big business*, in de eerste plaats voor een economische (maar ook ex-militaire) elite die ervan afhankelijk is voor haar rijkdom, macht en prestige, maar in de tweede plaats is ook de brede bevolking een begunstigde.⁹⁰ Tegelijkertijd en nauwelijks minder belangrijk, wordt Israëls status als apartheidsstaat extra gelegitimeerd door deze succesvolle inschakeling in de geglobaliseerde *security* economie en politiek.

In de twee laatste hoofdstukken van dit dossier willen wij de concrete, politionele context documenteren binnen dewelke het “*Law-Train*” project, zoals gezegd, ethisch moet gesitueerd worden. Zoals reeds enkele malen bevestigd, betreft het een context van racistische onderdrukking en excessieve geweldpleging door de Israëlische ordestrejdkrachten. Heel algemeen kan daarover nu al onmiddellijk gezegd worden dat dat extreme geweld plaats vindt tegen de ideologische achtergrond van een verregaande ontmenselijking van de slachtoffers ervan. Het grote gemak waarmee politieagenten en soldaten, altijd “*trigger-happy*”, Palestijnse volwassenen én jongeren neerschieten, valt daaruit te “begrijpen”.⁹¹ Zoals de Israëlische journalist Gideon Levy dit sarcastisch becommentarieert:⁹²

“To most Israelis, all Arabs are the same and they’re not human beings equal to us. They’re not like us. They don’t love their children or their lives the way we do. They were born to kill. There’s no problem killing them. They’re all enemies, suspicious objects, terrorists, murderers – their lives and deaths are cheap.”

87 “*Israel’s new Anti-Terror Law violates Arab citizens’ human rights*” (Adalah, June 19, 2016), via <https://www.adalah.org/en/content/view/8834>. Update Adalah, 6 Dec 2016: “*Discriminatory Laws in Israel*”, via <https://www.adalah.org/en/law/index>.

88 “*New legislation from 2016 that negatively affects the rights of Palestinian citizens of Israel includes the “Expulsion of MKs” Law, which allows a majority of members of Knesset (MKs) to oust a serving MK*” (Adalah, Dec 6, 2016), via <https://www.adalah.org/en/content/view/8965>.

89 Haaretz Editorial: “*An Arab-free Knesset*” (Haaretz, March 12, 2017): via <http://www.haaretz.com/opinion/editorial/1.776614>.

90 Zie J.Cook, “*Israel’s behaviour will bankrupt it over time*” (The National, June 15, 2015), via <http://www.thenational.ae/opinion/comment/israels-behaviour-will-bankrupt-it-over-time>. Wat de “doorscheen” Israëliër betreft, “*the reality is that most Israelis’ perception of their national interests, both as a Jewish state and as a military power, are intimately tied to a permanent occupation and the exclusion of Israel’s Palestinian minority from true citizenship*” (ibid.). Zie Noam Sheizaf, “*How every Israeli profits from the occupation*” (+972, 9 June, 2015): via <https://972mag.com/how-every-israeli-profits-from-the-occupation/107629/>.

91 Zeer recent: “*19-year-old Palestinian shot and killed by Israeli forces in Jenin refugee camp*” (Ma’an News Agency, Jan 29, 2017), via <http://www.maannews.com/Content.aspx?ID=775164>.

92 “*Kill Them, They’re Fair Game*” (Haaretz, Jan 19, 2017): <http://www.haaretz.com/opinion/.premium-1.765915>.

So kill them, because nothing bad will happen to you. Kill them, because it's the only way to treat them".

4. Arrestatie en Opsluiting

Inleiding. Tot de diensten waarop de Israëlsche Staat een beroep doet in het kader van ordehandhaving en repressie, behoren in de eerste plaats: de *Israel Police*⁹³, de *Border Police (Magav)* en de *Israel Prison Service (IPS)*.⁹⁴ Alle drie horen thuis in het *Ministry of Public Security*.⁹⁵

Naast “*law and order*”, bevat het takenpakket van de Israëlsche politie ook “*public security*”. Zij richt zich, aldus de website van het ministerie, op de “*prevention of acts of terror: the police conduct patrols and raids, and work to increase public awareness.*”⁹⁶ Zij opereert daartoe zowel binnen Israël als in de delen van de Bezette Gebieden die onder volledige controle van Israël staan (met inbegrip van Oost-Jeruzalem). De politie wordt al langer bekritiseerd voor haar corruptie, racisme, incompetentie en mishandeling van Palestijnen. De drie diensten samen werden reeds talrijke malen aangeklaagd door internationale instellingen zoals de VN, UNICEF en de EU alsook door Israëlsche, Palestijnse en internationale mensenrechtenorganisaties.⁹⁷

Recentelijk zijn hoge posten in Israëls nationale politiemacht overgenomen door “*hardline*” religieuze kolonisten – een ontwikkeling die een infiltratieproces weerspiegelt dat reeds ettelijke jaren binnen het leger aan de gang is. Volgens commentatoren zijn zij erop uit “*alarmende*” veranderingen aan te brengen in het politiebeleid zowel in Israël als in de Bezette Gebieden. Het Palestijnse Knessetlid Aida Touma-Suleiman waarschuwde in dit verband:

*“Relations between the police and Palestinian citizens are already disastrous. But the situation will deteriorate much further if the ideology of the settlers becomes the norm among the police.”*⁹⁸

Het ministerie van “*Public Security*” is ook belast met de etnische zuivering in het kader van de “*concentration of the national effort to reduce illegal building and infiltration in*

93 Cf. <http://mops.gov.il/English/PolicingENG/Police/Pages/default.aspx> (g. 18 sept 2016).

94 Zie: <http://mops.gov.il/English/CorrectionsENG/Pages/IPS.aspx>.

95 <http://mops.gov.il/English/Pages/HomePage.aspx> (g. 18 sept, 2016). Zoals hoger al aangegeven, heeft ook dit ministerie een vestigingsplaats in Oost-Jeruzalem. Het huidige hoofd ervan, minister Gilad Erdan, is ook belast met de strijd tegen de BDS-beweging. Recentelijk, 6 december, heeft hij een hoge vertegenwoordigster van de World Council of Churches (WCC), Dr Isabela Apawo Phiri, bij aankomst op Ben-Gurion Airport laten deporteren.

96 Zie <http://mops.gov.il/English/PolicingENG/Police/Pages/default.aspx> (g. 18 sept 2016).

97 Bv.: “UN: *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967*” (Jan 11, 2016).

98 Jonathan Cook, “*Israel: Settlers' takeover of security posts 'alarming'*” (Al Jazeera, Oct 27, 2016), <http://www.aljazeera.com/news/2016/10/israel-settlers-takeover-security-posts-alarming-161027064557139.html>.

the Negev".⁹⁹ Met andere, minder bedekte woorden: het betreffende departement organiseert de stelselmatige afbraak van zogeheten "niet-erkende" dorpen van de Bedoeïenen in de Negev (Naqab) woestijn, binnen Israël (zij zijn Israëlisch staatsburger) en in de West Bank. "According to the Association for Civil Rights in Israel, more than half of approximately 160,000 Negev Bedouins reside in unrecognized villages".¹⁰⁰ Deze afbraakpolitiek staat ten dienste van een programma voor de bouw van nieuwe, exclusief-Joodse vestigingen (cf. het zgn. *Praver Plan*).¹⁰¹ Voor de uitvoering ervan beschikt de *Israel Police* over een speciale eenheid: de *Yoav Unit*. Zo is het dorp Al-Araqib sedert 27 juni 2010 reeds 110 maal gesloopt. Met de goedkeuring van het Israëlische Hooggerechtshof is heel recent de aanval ingezet tegen het dorp Atir-Umm al-Hiran, met zijn ruim 700 inwoners; het politiegeweld heeft er al het leven gekost aan één inwoner.¹⁰² Een eerstvolgend slachtoffer zal de gemeenschap van Khan Al-Ahmar zijn. De dorpelingen zijn door het leger in kennis gesteld van de komende afbraak van 146 woonsten, een school (met 172 leerlingen), de moskee, een medisch centrum...¹⁰³ Het gaat hier om een racistische politiek die de Bedoeïenen hun constitutionele rechten ontzegt. Zij is aangeklaagd door het VN *Committee for the Elimination of Racial Discrimination*.¹⁰⁴ Gedwongen "displacement" geldt in het internationaal recht als een misdaad tegen de menselijkheid.¹⁰⁵

99 Het betreffende departement is het zgn. *Coordination Directorate of Land Law Enforcement in the Negev*. Zie de website (g. 18 sept 2016): via

http://mops.gov.il/English/PolicingENG/Negev_Land_Law_Enforcement/Pages/default.aspx.

100 Mersiha Gadzo, "Arab Bedouins expelled for second time to make way for new Jewish community" (Mondoweiss, Dec 5, 2016), via <http://mondoweiss.net/2016/12/bedouins-expelled-community/>.

101 "Demolition and Eviction of Bedouin Citizens of Israel in the Naqab (Negev) - The Praver Plan" (Adalah), <https://www.adalah.org/en/content/view/7589> (g. 15 nov 2016). Het plan is officieel opgeschort maar zal vervangen worden door het "Ariel Plan". De Bedoeïenen maken ongeveer 30% uit van de Negev-bevolking maar leven op amper 2% van de grond.

102 Jonathan Ofir, "Israel's violence at Umm Al-Hiran and the ethnic cleansing of Palestine" (Mondoweiss, Jan 19, 2017), via <http://mondoweiss.net/2017/01/violence-cleansing-palestine/>. Ook: Jonathan Cook, "In Umm al-Hiran, it is 'a continuing Nakba'" (Al Jazeera, 22 Jan 2017), via

<http://www.aljazeera.com/indepth/features/2017/01/umm-al-hiran-continuing-nakba-170122085822718.html>.

Nog een ander actueel geval is dat van Susiya (dit keer in de Hebron Heuvels, in de West Bank). Zie: Max Schindler, "Living on borrowed time: Palestinian village fights for its existence" (+972, Dec 14, 2016), via <https://972mag.com/living-on-borrowed-time-palestinian-village-fights-for-its-existence/123704/>.

103 Amira Hass: "The Bulldozers and the Bedouin" (Haaretz, Feb 24, 2017):

<http://www.haaretz.com/israel-news/.premium-1.773577>. Zie ook: "UN officials visit Bedouin village slated for demolition, call situation 'unacceptable'" (Ma'an, Feb 23, 2017), via

<http://www.maannews.com/Content.aspx?ID=775619>. Ook: <http://www.rebuildingalliance.org/i-care-about-khan-al-ahmar/>.

104 Zie het *UN Committee for the Elimination of Racial Discrimination*, 80th Session, 13 February – 9 March 2012, "Concluding Observations", Nr. 20.

105 Zie het *Rome Statute of the International Criminal Court* (2002), Artikel 7.1 and 7.2. PS Voor een systematische gids om niet-juristen het internationaal recht te laten begrijpen en toepassen op Israël's beleid t.a.v. het gehele Palestijnse volk, zie: "Advocating Palestinian Rights in conformity with International Law - Guidelines" (Feb 2014), via

http://stopthewall.org/sites/default/files/Guidelines_Eng_FINAL.pdf (g. 1 okt 2016).

De *Border Police*, dan, geldt als de “operationele arm” van de politie; de agenten ervan functioneren als politie én gendarme. Op de politiewebsite staat over dit korps te lezen:¹⁰⁶

“The multipurpose force deals with problems relating to public security, terror, severe crime, rioting, guarding sensitive sites and securing rural areas.”

De agenten worden vooral ingezet in bezet Oost-Jeruzalem (waar ze willekeurige arrestaties van ook kleine, kinderen verrichten)¹⁰⁷ maar ze zijn ook actief, naast en samen met het IDF, in de West Bank. Zo voeren de agenten ervan strafexpedities uit in Palestijnse wijken¹⁰⁸; helpen ze mee de checkpoints te bemannen, zorgen ze voor gewapende bescherming bij de afbraak van Palestijnse woningen, enz. Een speciale afdeling ervan voert, vermomd als Palestijnen, undercoveroperaties uit (bv. bij betogingen).¹⁰⁹ Ondanks de etnisch-religieuze diversiteit binnen het korps, laten ook deze agenten zich opmerken door hun brutaliteit, ook jegens kinderen,¹¹⁰ en het gebruik van excessief, soms dodelijk geweld.¹¹¹ Reeds van bij de oprichting, trouwens, werd de naam van het korps in bloed geschreven: de slachtpartij van Kafr Qasim, nu 60 jaar geleden (op 29 oktober 1956) - 48 Palestijnse mannen, vrouwen (waarvan één zwanger) en kinderen werden vermoord toen ze van het veld terugkeerden naar huis - is gepleegd door een eenheid van de (toen pas opgerichte) Border Police.¹¹²

Naast de vermelde politiedepartementen *stricto sensu* dienen ook vermeld te worden: de *Israel Security Agency* (ISA), ofte binnenlandse veiligheidsdienst (de Shin Bet of Shabak, als geheime politie), en het leger, de *Israel Defense Forces* (*Tsahal* of IDF). In de bezette West Bank, inderdaad, worden in het kader van de krijgswet die daar heerst,

106 Zie: <http://mops.gov.il/English/PolicingENG/Police/Pages/BorderPolice60.aspx> (g. 29 sept 2016). Dienstneming in het korps geldt als alternatief voor legerdienst in het IDF (telkens 3 jaar).

107 Zie de nieuwe film van Addameer : « *Precarious Childhood: Arrests of Jerusalemite Children* », https://www.youtube.com/watch?v=0uDPeD_RPk .

108 Cf. Mondoweiss, Oct 20, 2016, “*Israelis ‘train with stun grenades’ among civilians*”, <http://mondoweiss.net/2016/10/training-palestinian-neighborhood/>.

109 Twee speciale eenheden ervan zijn: (1) de YAMAM (acroniem voor “*Special Central Unit*”), i.e. “*an Israeli elite counterterrorism unit*”, zie: <http://www.special-ops.org/1309/yamam-special-unit-of-israel-border-police/> , g. 12 okt 2016); en (2) de YASAM, i.e. de “*Special Patrol Unit*”, “*a riot police unit dedicated to continuous security, riot and crowd control, and other special operations*”, zie: Wikipedia, <https://en.wikipedia.org/wiki/Yasam> , g. 12 okt 2016). “*Their operatives are often sent to undercover mission into Palestinian-controlled territories where they wear Arab clothing to look like Palestinians as they carry out their missions*”, zie: <http://www.special-ops.org/5202/idf-mistaravim-yamas/> (g. 12 okt 2016).

110 Recente voorbeelden, (1) “*Israeli Border Police fire black sponge round at chest of 10-year-old boy in a-Ram, killing him*”, 2 aug 2016, via: http://www.btselem.org/firearms/20160802_killing_of_muhyi_a_din_a_tabakhi. En (2), “*Horrific Video Shows Israeli Border Police Terrorize 8-yr Palestinian Girl and Steal Her Bike*” (The Free Thought Project, 3 Aug 2016), via: <http://thefreethoughtproject.com/israeli-police-terrorize-palestinian-girl/>.

111 Gideon Levy & Alex Levac: “*Thirty Bullets to Take Down a Teen With a Knife*” (Haaretz, Nov 4, 2016), <http://www.haaretz.com/israel-news/premium-1.750897>.

112 Zie: “*Thousands mark 60 years since police massacre at Arab town*” (The Times of Israel, Oct 29, 2016), <http://www.timesofisrael.com/thousands-mark-60-years-since-police-massacre-at-arab-town/>. In 2014 was president Reuven Rivlin aanwezig op de herdenkingsplechtigheid maar de Israëlische staat heeft nooit schuld erkend.

zwaar bewapende soldaten ingezet als een soort van koloniale politiemacht (bemannen van de checkpoints, straatpatrouilles, paspoortcontrole, politieraids, beschermen van de kolonisten, enz.) Zoals Uri Avnery het effect ervan op het moreel van het leger samenvat:¹¹³

“For more than 40 years now, the army has not fought a real war against a real military. It has deteriorated into a colonial police force, the instrument of a system of oppression of another people. In the performance of this role, many acts of brutality are committed every day.”

Weliswaar is er, uit besparingsoverwegingen, een proces van privatisering aan de gang voor het bemannen van de checkpoints (G4S bv.). Deze civiele “security guards” zijn even “trigger-happy” als de soldaten en de grenspolitie.¹¹⁴

Arrestaties en opsluitingen vormen een essentieel instrument in Israël's repressief beleid ten aanzien van de autochtone Palestijnse bevolking. Dat blijkt alleen al uit de cijfers en percentages inzake aanhoudingen van “Joden” en “niet-Joden”, binnen Israël. Zo op het vlak van aanhoudingen: waar “niet-Joden” hooguit 25% van de Israëlische populatie uitmaken, namen zij tussen 2011 en 2015 60% voor hun rekening van alle aangehouden personen. Bij de minderjarigen is de discrepantie nog groter: 88% van degenen die gearresteerd werden voor “security offenses”, waren “niet-Joden” (86% voor minderjarigen aangehouden voor fysieke misdrijven).¹¹⁵ Inzake het aantal gedetineerden onder de hoede van het Israëlische gevangeniswezen dringt zich dezelfde conclusie op wat het aantal “Arabs” betreft: terwijl zij slechts 20% uitmaken van de bevolking, is het aantal “Arab” gevangenen meer dan het dubbele van de Joodse. De cijfers wat het aantal jeugdgevangenen betreft zijn nog duidelijker:¹¹⁶

“Among juvenile delinquents the gaps are even more staggering: out of 281 minors held by IPS, only 100 are Jewish, 160 are Arabs, and “others” comprise 21 inmates. If we take into account the number of Palestinian minors in Israeli custody (511, according to B’Tselem), the proportion of Jewish inmates drops to a mere 13 percent.”

Palestijnse Israëlis (zgn. “Israëlische Arabieren”) zijn nominaal burgers van de staat Israël. Hoewel beter af dan de niet-burgers in de Westelijke Jordaanoever en in de Gazastrook, heeft deze minderheid sedert lang te lijden onder discriminatie en mishandeling vanwege de Israëlische autoriteiten. Oneerlijke budgettering en planning, confiscaties van land, bewaking en politieke onderdrukking, zelfs regelrecht

113 In zijn wekelijkse column, “The Great Rift” (25 feb 2017), via <http://zope.gush-shalom.org/home/en/channels/avnery>.

114 Bv. “Court drops charges against Israeli security guards over killing of Palestinian siblings” (Ma’an, Oct 27, 2016): <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=773744>.

115 Noam Rotem, “60% of people arrested by Israeli police are ‘non-Jews’” (+972, June 1, 2016), <http://972mag.com/60-of-people-arrested-by-israeli-police-are-non-jews/119696/> (g. 2 okt 2016).

116 Noam Rotem, “In the Jewish state, most prisoners are Arabs” (+972, Sept 2, 2016), <http://972mag.com/in-the-jewish-state-most-prisoners-are-arabs/121686/> (g. 2 okt 2016).

staatsgeweld zijn enkele van de gebruikte methodes om bijna een vijfde van de bevolking van het land te marginaliseren.

Het racistisch en discriminerend politieoptreden (ook door de Shin Bet)¹¹⁷, behelst bv.: arbitraire arrestaties, ook van minderjarigen (eventueel 7, 8 of 9 jaar oud), preventieve aanhoudingen, fysieke brutaliteiten en wapengeweld tegen al wie protesteert.¹¹⁸ Zoals Adalah, *“The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel”*, aanklaagt:¹¹⁹

“Brutal and repressive acts undertaken by the Israeli police against Palestinian citizens and residents of Israel include the arbitrary arrests of minors; ‘preventive arrests’ of activists/protest organizers to thwart demonstrations; arrests of activists’ family members to pressure them; and severe physical violence against protestors, and in particular, Palestinians in East Jerusalem”.

De zogenaamde *“administratieve”* opsluiting wordt al vele decennia door het leger opgelegd aan Palestijnen die in de Bezette Gebieden leven (zie verder). Van meer recente datum is de toepassing ervan tegen Palestijnse burgers van Israël. Volgens de gegevens maakte die strafmaatregel een sprong van zero gevallen in 2014 naar 20 vorig jaar. De meeste zulke opsluitingen werden uitgevaardigd tegen Palestijnse burgers.¹²⁰

In de Bezette Gebieden zijn de Palestijnen, zoals gezegd, onderworpen aan de krijgswet,¹²¹ in onderscheid met de Joodse kolonisten die in hetzelfde territorium wonen maar onder het Israëliësch burgerlijk recht vallen. In het kader van wat ontegensprekelijk een apartheidsregime is, neemt het Militaire Order 101 een centrale plaats in. Het maakt bijna elke deelname aan maatschappelijke en politieke activiteiten strafbaar. Israël miskent het recht van de Palestijnen op zelfs vreedzaam verzet tegen de bezetting en de dagelijkse vernederingen en het brandmerkt en vervolgt elke vorm van verweer als *“terrorisme”* (of minstens als *“incitement”* tot terrorisme). Indien dat

117 Zie Yaser Abu Areesha: *“For Palestinian citizens, Israel was and remains a Shin Bet state”* (+972, Dec 1, 2016): <http://972mag.com/for-palestinian-citizens-israel-was-and-remains-a-shin-bet-state/123441/>

118 Zie Natasha Roth, *“You can never know what weapons police are using in Israel”* (+972, March 17, 2016): <http://972mag.com/you-can-never-know-what-weapons-police-are-using-in-israel/117913/>, op basis van het rapport *“Lethal in Disguise – The Health Consequences of Crowd Control Weapons”* (2016, 104p.), door o.m. Physicians for Human Rights.

119 Bv. *“Israeli police acting above the law, taking brutal measures to suppress legitimate protest of Palestinian citizens of Israel”* (Adalah, Oct 11, 2015). Een ander voorbeeld (met de betrokkenheid van de *“special patrol and security unit Yassam”*, en met een Bedoeïenenfamilie als slachtoffers: Amira Hass, *“Israel’s Justice System Blames the Victims, and Violent Cops Go Unpunished”* (Haaretz, Dec 26, 2016), via <http://www.haaretz.com/.premium-1.761360> .

120 Charlotte Silver, *“Israel seeks greater use of detention without trial”* (The Electronic Intifada, 2 Nov 2016), <https://electronicintifada.net/blogs/charlotte-silver/israel-seeks-greater-use-detention-without-trial> . De regering heeft nu een voorstel ingediend om nog meer bevoegdheden te geven aan de minister van Defensie (Lieberman).

121 Sedert 1967 werden bijna 1.700 *“militaire orders”* uitgevaardigd. Over het militaire rechtssysteem op de West Bank, zie het rapport van B’Tselem, *“Presumed Guilty: Remand in Custody by Military Courts in the West Bank”* (June 2015). Zie ook: het rapport van Defense for Children International – Palestine: *“No Way to Treat a Child”*, ch. 4: *“Israeli military court system”* (April, 2016).

verzet op de ene of andere manier dan toch een vorm van geweld inhoudt, of zelfs maar een schijn ervan, of zelfs dat niet eens, wordt de betrokkene - ook al gaat het om een kind¹²² - al maar vaker door soldaten, grenspolitie of bewakingsagenten gedood.¹²³ Volkomen willekeurige slachtoffers vallen er geregeld: Mustafa Nimir bv. werd in zijn wagen gedood terwijl hij op weg was naar huis met voedsel en babykleertjes.¹²⁴ Oktober 2015 startte een golf van onrust, de *“Jerusalem Intifada”* of *“Jongerenintifada”* genoemd (in de media ook de *“messenintifada”*). Er vielen sedertdien 265 Palestijnse doden en duizenden gewonden; 47 Israëlis vonden de dood.¹²⁵

Voor een – per definitie rechteloze en weerloze – Palestijnse inwoner van de West Bank, minder- of meerderjarig, is niet veel nodig om brutaal opgepakt te worden en in een cel te belanden: je verdacht gedragen of je een opmerking permitteren aan een checkpoint of road block; of... durven te lachen¹²⁶; op het verkeerde moment op de verkeerde plaats zijn; lid zijn van een partij (alle Palestijnse politieke partijen worden door Israël gecriminaliseerd en als illegale organisaties beschouwd) of een religieuze organisatie; deelnemen aan vakbondsactiviteiten; je niet zo maar schikken in de bezettingslogica en haar talloze vernederende verordeningen, controles, pasjes, de avondklok, enz.; met een vlag zwaaien; politiek materiaal drukken en verspreiden; gewoon sociaal en/of cultureel actief zijn... of: kritisch aanwezig zijn op Facebook en andere sociale media...¹²⁷ Wie als een mensenrechtenactivist beschouwd wordt, vormt nog eens extra het mikpunt van geweldpleging:

“Human rights defenders are subjected to acts of harassment, restrictions on freedom of movement, stigmatisation, abductions, long periods of arbitrary

122 Recent nog: *“Five days, four children shot dead”* (DCIP, Sept 22, 2016). Het voorbije jaar hebben Israëlische ordetroepen ten minste 57 Palestijnse kinderen gedood, in het kader van wat een *“shoot-to-kill”* politiek lijkt in antwoord op vermeende aanvallen.

123 Zo de op video vastgelegde moord in Hebron op de weerloze Abdel Fattah al-Sharif door de soldaat (*“medic”*) Elor Azaria, in maart van dit jaar. Zie *“UN: Israel’s execution of wounded Palestinian gruesome, immoral, unjust”*, Ma’an, March 25, 2016: <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=770839> (g. 21 sept 2016). *“Executions and willful killings constitute war crimes according to Article 8-2A of the Rome Statute of the International Law”* (Addameer, rapport van 2015, p. 46).

124 <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=773009> (Ma’an News Agency, Sept 5, 2016). Cf. Ariyana Love: *“85 Percent of Palestinians Killed by Israel were Extrajudicially Executed”* (Middle East Rising, Jan 24, 2016), via <http://www.middleeastrising.com/85-percent-of-palestinians-killed-by-israel-were-extra-judicially-executed/>.

125 Zie nog het omstandige en gedocumenteerde overzicht van Chloe Benoist, *“Death in numbers: A year of violence in the occupied Palestinian territory and Israel”* (Ma’an, Oct 4, 2016) via <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=773407>.

126 Lori Rudolph, *“In Tel Rumeida you can be arrested for laughing”* (Mondoweiss, Nov 1, 2016), <http://mondoweiss.net/2016/11/rumeida-arrested-laughing/>.

127 Zie bv. astrofysicus Prof. Imad Barghouthi van de Al-Quds University: aanvankelijk *“administratief”* opgesloten, werd hij alsnog vervolgd en veroordeeld wegens *“incitement”* op Facebook (het aantal *“likes”* and *“shares”* werd daarbij als *“bewijs”* aangebracht). Na massaal protest vanwege internationale academici, is hij op 4 nov 2016 vrijgelaten, cf. <http://samidoun.net/2016/11/palestinian-astrophysicist-imad-barghouthi-released-after-over-six-months-in-israeli-prison/>. Ook de dichteres Dareen Tatour is in beschuldiging gesteld voor *“incitement”* en steun aan een *“terroristische organisatie”* wegens een gedicht dat zij postte op YouTube (*“Resist My People, Resist Them”*).

detention usually under administrative detention orders, illegal searches of their homes and offices and killings.”¹²⁸

Speciale vermelding in deze tijd van druk online verkeer verdient de Israëliëse obsessieve spionage van de Palestijnse sociale media (door de beruchte *Unit 8200*). Vooral jongeren zijn ervan het slachtoffer: niet minder dan 35% van hen in de West Bank verklaarde reeds gearresteerd te zijn voor wat ze gepost hadden op de sociale media of privé schreven aan een vriend met gebruikmaking van online middelen.¹²⁹

“The fact that almost 20 per cent — that’s one in five — of Palestinian youth within historic Palestine have been arrested as a result of something they wrote online is a truly staggering statistic. It demonstrates Israel’s obsessive desire to control all aspects of Palestinian life. In this context, though, as disturbing as it is, it is merely another phase in a long history of social control by Israel’s brutal military occupation, which has simply been updated to take advantage of the social network era.”

De honderden checkpoints, uitgestrooid over de West Bank, zijn voor de Palestijnse bevolking een trieste bron van ellende. Permanent, provisorisch, “vliegend”, beweeglijk of seizoengebonden, versplinteren zij, in combinatie met de Apartheidsmuur en de “*only for Jews*” apartheidsbanen, het Palestijnse territorium in een archipel van (142) eilandjes. Samen met de hekkens in de Muur, beroven zij de Palestijnen van hun tijd, van hun vrijheid van beweging en van de controle over hun leven.¹³⁰ Tegelijkertijd zijn zij de geprivilegieerde plaats voor hun vernedering en ontmenselijking. Ook een bezette stad als Al-Khalil (Hebron) wordt versplinterd door 17 permanente checkpoints met nefaste gevolgen voor het gemeenschapsleven:

“The official rationale of ‘security reasons’ for the implementation of this checkpoint-regime seems pointless. If soldiers are asleep at checkpoints, unaware of their surroundings, how are they really maintaining security? Instead, the checkpoints serve the purpose of fragmentation and humiliation. They lead to the fragmentation of Palestinian civilian neighborhoods: dividing neighborhoods in the same city from each other by fenced off checkpoints, separating families from work, schools, medical care, basic necessities such as cooking gas or a pack of rice.

128 Via <https://www.frontlinedefenders.org/en/location/occupied-palestinian-territory> : “People considered to be human rights defenders in the OPT include journalists, lawyers, medical workers, fieldworkers, international volunteers who act as independent observers and carry out human rights work and defenders working for economic, social and cultural rights”.

129 Asa Winstanley, “Almost 20% of Palestinian youth have faced arrest after online postings” (MEMO, Feb 28, 2017), via <https://www.middleeastmonitor.com/20170228-almost-20-of-palestinians-have-faced-arrest-after-online-postings/> (het cijfer van 20% slaat op historisch Palestina, cf. citaat). Recentelijk (7 maart 2017) werd een jongeman tot 1 jaar gevangenisstraf veroordeeld.

130 Amira Hass: “Palestinian Time in Israeli Hands. Hours a day, every day, at every gate in the separation fence, at every checkpoint, at every vehicle inspection post, Palestinians’ lives come to a halt as they wait for armed Israeli soldiers to let them go past” (Haaretz, Jan 4, 2017), via <http://www.haaretz.com/opinion/premium-1.762878> .

Additionally, the checkpoints perpetuate the all too common humiliation of Palestinian civilians by the Israeli forces."¹³¹

Het honderdtal verschillende doorgangsbewijzen (naargelang van bureaucratisch vastgelegde categorieën) die telkens moeten gecontroleerd worden (en die eventueel, als collectieve straf, kunnen ingetrokken worden), maken deze controles tevens tot een plaats waar de bezetter een voor hem nuttige, sociale differentiatie doorvoert onder de gekoloniseerden. Zonder "permit" kom je er als Palestijn hoe dan ook niet door. Behalve voor administratieve pesterijen en straffen, geven de controleposten aan de gewapende soldaten en gendarmes tevens de gelegenheid hun racistische haat bot te vieren, over te gaan tot brutaliteiten, tot willekeurige arrestaties en zelfs tot buitengerechtigde executies.¹³² Het hoeft daarom niet te verwonderen dat de jongerenopstand sedert oktober 2015 vooral op die checkpoints gefocust was. En pasjescontroles doen onvermijdelijk denken aan de Zuid-Afrikaanse apartheid:

*"The general complications in the daily life of Palestinians and the violations of their freedom of movement caused by the checkpoints can be compared to the Group Areas Act (1950) which was implemented in South Africa under the Apartheid regime."*¹³³

De racistische vervolging van Palestijnen vindt als het ware haar pendant wanneer zij het slachtoffer worden van geweld vanwege Israëliische burgers, d.i. kolonisten. Zoals meermalen vastgesteld werd door de Israëliische mensenrechtenorganisatie *Yesh Din*, laat het leger, hoewel belast met de ordehandhaving, kolonisten betijen bij het plegen van wandaden tegen Palestijnen: bv. het doden van Palestijnen, aanvallen van boeren op hun land,¹³⁴ stelen van oogsten, verwoesten van olijfbomen, watertanks, enz., het

131 "The checkpoint regime: Israel and the fragmentation of Palestinian society" (International Solidarity Movement, Jan 31, 2017), via: <https://palsolidarity.org/2017/01/the-checkpoint-regime-israel-and-the-fragmentation-of-palestinian-society>.

132 Gideon Levy & Alex Leva: "A Palestinian Was Standing Still at a Checkpoint. Why Did Israeli Troops Shoot Him Dead?" (Haaretz, Feb 24, 2017) via <http://www.haaretz.com/israel-news/premium-1.773456>.

133 Zie: "Interview: experiences from dealing with the checkpoints" (Stop the Wall, Oct 31, 2013), via <http://www.stophthewall.org/interview-experiences-dealing-checkpoints>. Ook: Le Monde Diplomatique, Sept 2015 (met een fotoreportage: "Checkpoint Chronicle", par Sandra Mehl): "La cérémonie de l'humiliation", par Abaher El Sakka (Birzeit Univ.), via (intro): http://www.monde-diplomatique.fr/2015/09/EL_SAKKA/53684 (g. 11 Nov 2016). En ook: "Restriction of Movement: Checkpoints, Physical Obstructions, and Forbidden Roads" (B'Tselem, update 20 May 2015): http://www.btselem.org/freedom_of_movement/checkpoints_and_forbidden_roads.

134 Bv.: "We will kill you!": Israeli settlers attack Palestinians harvesting olives" (Mondoweiss, Nov 14, 2016), via <http://mondoweiss.net/2016/11/settlers-palestinians-harvesting/>. Een recent voorbeeld van misdadig gedrag: "Israeli settlers attack Palestinian house in Hebron with Molotov cocktails" (Wafa, Nov 22, 2016), via <http://english.wafa.ps/page.aspx?id=bThDeYa51700174713abThDeY>.

terroriseren van kinderen, enz.¹³⁵ Tegelijkertijd wordt door de politie nauwelijks of niet ingegaan op Palestijnse aangiften tegen kolonisten:

*“According to official statistics, police complaints filed by Palestinians in the West Bank have a mere 1.9% rate of being effectively investigated, and a suspect identified, prosecuted and convicted. This figure suggests grave concerns regarding Israel’s claims to be effectively enforcing the law in the OPT”.*¹³⁶

De Israëlische nationale politie opereert vanuit de West Bank en wordt geacht gevallen van kolonistenagressie te onderzoeken. Zij werd nog onlangs als “*verschrikkelijk*” omschreven, dwz verschrikkelijk incompetent; ze werden er ook al op betrapt door slordig politiewerk onderzoeken verprutst te hebben.¹³⁷ Niet verwonderlijk, ook uit vrees voor pesterijen of repressie, zien Palestijnen er vaak van af een klacht in te dienen bij de politie.¹³⁸ In het algemeen, hoe dan ook, inzake schade toegebracht door politie of leger, heeft Israël tal van hindernissen in de weg gelegd om de Palestijnen te ontmoedigen om naar de rechtbank te stappen. Volgens Jamil Dakwar, vroeger als advocaat werkzaam bij Adalah, worden Palestijnen geconfronteerd met “*a pattern where the Israeli judicial system has become another arm of the occupation, approving the worst policies of the Israeli military since 1967.*”¹³⁹

Een terugkerende aanleiding voor excessief politie- en legergeweld en arrestaties vormen ook protestmanifestaties, in de West Bank en aan de hekkens van de Gaza Strook.¹⁴⁰ De Palestijnse bevolking wordt naast andere rechten ook het recht op betogen ontzegd (zoals gezegd, zijn zij onderworpen aan de krijgswet).¹⁴¹ Net zoals door de politie binnen Israël, wordt ook door leger en grenspolitie in de Bezette Gebieden bijzonder hardhandig opgetreden tegen betogers. Manifestanten betogen,

135 “*Standing Idly By: IDF soldiers’ inaction in the face of offenses perpetrated by Israelis against Palestinians in the West Bank*” (Yesh Din, Jan 21, 2015). “*Somehow, when it comes to protecting Palestinians it turns out (the army) just shoots tear gas at them and sometimes uses force against them and detains them – and only them*” (Yesh Din, “*When ‘security’ means training in a Muslim cemetery*”, +972, Nov 7, 2013), via <http://972mag.com/when-security-means-training-in-a-muslim-cemetery/81454/>).

136 “*UN Committee against Torture reviews Israel, concluding observations to be published on 13 May 2016*”. Ook: Yesh Din: “*Data Sheet October 2015: law enforcement on Israeli citizens who harm Palestinians and their property in the West Bank*” (Oct 27, 2015). En het rapport van B’Tselem: “*The Occupation’s Fig Leaf: Israel’s Military Law Enforcement System as a Whitewash Mechanism*” (May 2016, 85p.).

137 Aldus een Amerikaanse Israëli in een synagoog in New York: “*The West Bank without spin*”, geciteerd in: Philip Weiss, “*One-state solution gets fairer shake in a NY synagogue than it gets in NY Times or MSNBC*” (Mondoweiss, Dec 26, 2016), via <http://mondoweiss.net/2016/12/solution-fairer-synagogue/> .

138 “*Avoiding complaining to police: facts and figures on Palestinian victims of offenses who decide not to file complaints with the police*” (Yesh Din, August 2, 2016).

139 Charlotte Silver, “*Family of boy paralyzed by Israel sues for damages*” (The Electronic Intifada, 31 Jan 2017), via <https://electronicintifada.net/content/family-boy-paralyzed-israel-sues-damages/19381> .

140 “*Palestinian medical sources have reported that one Palestinian was killed on Friday evening, and three others were injured, after Israeli soldiers stationed across the border fence opened fire on Palestinian protesters in central Gaza and east of Gaza city*” (IMEMC, Nov 18, 2016), via <http://imemc.org/article/israeli-army-kills-one-palestinian-injures-three-others-in-gaza/> .

141 Over het militaire rechtssysteem zie het rapport van B’Tselem, “*Presumed Guilty: Remand in Custody by Military Courts in the West Bank*” (Juni 2015), g. 24 okt 2016.

soldaten maken er jacht op en de kolonisten, onder de bescherming van de soldaten, kijken toe. Behalve het gebruik van zogenaamde “less lethal” crowd-control wapens (die geregeld wel degelijk dodelijk zijn, vooral voor kinderen), worden in de West Bank, tegen een ongewapende bevolking, ook vuurwapens ingezet (met gebruik van met-rubber-omklede kogels, “sponge-tipped” kogels maar vaak ook met scherp), soms door sluipschutters.¹⁴² Tegelijkertijd wordt niet zelden overgegaan tot collectieve straffen,¹⁴³ zoals: een vluchtelingenkamp vergassen met traangas (met ernstige gevolgen voor kinderen en ouderen); mensen en huizen besproeien met “Skunk Water”;¹⁴⁴ de pasjes van een heel dorp intrekken; woningen afbreken, enz.

De meeste kidnappings, echter, vinden plaats tijdens nachtelijke raids in dorpen, vluchtelingenkampen en steden.¹⁴⁵ Al dan niet op aanwijzing van de geheime politie of informanten, worden huizen bestormd: toegangsdeuren worden opgeblazen; tientallen zwaar bewapende en gemaskerde soldaten stormen binnen, de inboedel wordt kort en klein geslagen en, niet zelden, geplunderd (bv. laptop, gsm...), en onder bedreigingen, geroep en geschreeuw, worden mannen en/of kinderen brutaal van hun bed gelicht en afgeranseld; geboeid, geblinddoekt en mishandeld worden ze vervolgens op de vloer van een jeep geworpen en ontvoerd naar een onbekende bestemming.¹⁴⁶ In de woorden van Gideon Levy en Alex Levac:¹⁴⁷

“This is a type of anxiety that no Israeli civilian is familiar with: nights when sleep is marred by the noise of soldiers moving about, gunshots, armored vehicles outside the window, stun grenades and explosives in an adjacent alley. Night after

142 Zie o.m. het rapport van B’Tselem: “Crowd Control. Israel’s Use of Crowd Control Weapons in the West Bank”, Jan 2013. Ook: “ACRI: End the Use of Dangerous New Bullets “ (24 March, 2015), via <http://www.acri.org.il/en/2015/03/24/black-bullets/>. Onlangs kwam aan het Gazahekken een Palestijnse jongen om het leven die een vuurpijl in het volle aangezicht had gekregen, zie: Haggai Matar, “IDF soldiers shoot flare at teen’s face, killing him” (+972, Oct 15, 2016): <http://972mag.com/idf-soldiers-shoot-flare-at-teens-face-killing-him/122645/>.

143 “International law prohibits the imposition of collective punishment in occupied territories. Art. 33 (1) of the 1949 Fourth Geneva Convention to which Israel is a party and which applies to occupied territories, provides that “no person may be punished for an offence he or she has not personally committed”. Zo het UNRWA, “Statement on Hebron Closures”, July 25, 2016.

144 “Skunk Water” is een Israëlische uitvinding: het goedje – rioolwater met toegevoegde chemicaliën – produceert een ondraaglijke stank die onafwasbaar is en voor dagen in je kleren blijft hangen, enz.

145 Bv. “According to UN documentation, the Israeli army carried out 186 detention raids from Sept. 6 to 19” (Ma’an, Oct 16, 2016): “Israeli forces detain 20 in predawn military raids across occupied West Bank”, via <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=773586>. En: “The Israeli army conducted at least 100 raids and arrested approximately 120 Palestinians in the West Bank, including 29 children, in the first two weeks of December alone, according to the UN monitoring group OCHA”, in: “Israeli officer threatens to kill Palestinian youth and his family” (Nora Barrows-Friedman, The Electronic Intifada, Dec 23, 2016), via <https://electronicintifada.net/blogs/nora-barrows-friedman/israeli-officer-threatens-kill-palestinian-youth-and-his-family..>

146 Een voorbeeld: “Israeli forces detain 11 Palestinians, including 4 minors, in overnight raids” (Ma’an, March 29, 2017), via: <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=776177> Voor een levendige beschrijving: Gideon Levy: « Bonjour du compte Twitter de l’armée israélienne » (Investig’Action, 15 novembre 2016) via <http://www.investigaction.net/bonjour-du-compte-twitter-de-larmee-israelienne/>.

147 “State of Jenin’: A Palestinian Refugee Camp Raided by Israeli Troops Night After Night” (Haaretz, Feb 10, 2017), via <http://www.haaretz.com/israel-news/premium-1.770743>.

night. Soldiers who storm the house rowdily, after blowing up the front door. Children who wake up in a fright to the sight of masked, heavily armed figures during dead-of-night kidnappings euphemistically called “arrests.””

Vanuit het oogpunt van politieagenten en soldaten behoort het tweewegbrengen van zulke traumatische nachtelijke terreur tot de (“spannende”) routine.¹⁴⁸ De politieke bedoeling ervan is duidelijk:¹⁴⁹

“Night arrests frighten, threaten, and intimidate Palestinian families and communities throughout the occupied West Bank, particularly ones that organize weekly protests or are located near illegal Jewish-only settlements. Arresting children from their homes in the middle of the night, ill-treating them during arrest and interrogation, and prosecuting them in military courts that lack basic fair trial guarantees, works to stifle dissent and control an occupied population.”

Het sadistisch terroriseren van de bevolking bij middel van nachtelijke raids wordt enkel nog overtroffen door legeroefeningen die met volle geweld en lawaai van vuurwapens en (schok)granaten, en ondersteund door tanks en gevechtshelikopters, onaangekondigd plaats vinden, overdag of ‘s nachts, in de straten van Palestijnse dorpen en steden.¹⁵⁰

Kinderen, in het bijzonder, worden meer en meer geïsoleerd door de bezetter. Honderden kwetsbare kinderen, in Oost-Jeruzalem en in andere delen van Palestina worden dagelijks geconfronteerd met agressie en mishandeling. Zoals de mensenrechtenorganisatie Badil noteert:

*“The systematic targeting of Palestinians, particularly youth, by Israeli military forces throughout the occupied Palestinian territory (oPt) has intensified since the beginning of 2016. This targeting has taken the form of injuries and arbitrary killings by the use of live ammunition by the Israeli army in the context of arrest campaigns, military raids and random searches which usually trigger clashes. The preliminary investigation conducted by BADIL Resource Center for Residency and Refugee Rights (BADIL) shows that these actions represent an Israeli policy that constitutes a grave breach of international law and could amount to an international crime.”*¹⁵¹

148 Voor een “gewone” dag bv.: “After Kidnapping 20 In Jerusalem, Army Kidnaps Six Palestinians Several Parts Of The West Bank” (IMEMC, Oct 23, 2016), <http://imemc.org/article/after-kidnapping-21-in-jerusalem-army-kidnaps-six-palestinians-several-parts-of-the-west-bank/>.

149 DCI-P report, “No Way to Treat a Child”, p. 28. De doelstelling van dit soort van praktijken, m.a.w., bestaat erin “de Palestijnen te doen voelen dat wij altijd en overal aanwezig zijn, te maken dat zij schrik hebben”, zie de volgende noot.

150 Zoals beschreven door een voormalige Israëliëse soldaat: “Imagine a massive amount of infantry troops all around, with explosions shaking the earth under your feet. Tanks and attack helicopters open fire as soldiers run through the village setting off stun grenades” (Shay Davidovich, “For Israeli soldiers, some Palestinians are little more than props”, +972, Nov 3, 2013), via <http://972mag.com/for-israeli-soldiers-palestinians-are-little-more-than-props/81381/>

151 Badil – Resource Center for Palestinian Residency and Refugee Rights (23 August 2016): “Israeli forces targeting Palestinian youth in the West Bank”, via <http://badil.org/en/publication/press->

Eén concreet voorbeeld: de jongeren van het Dheisheh vluchtelingenkamp (bij Bethlehem) waren in gans 2016 het mikpunt van raids en arrestaties door een legereenheid onder het bevel van een beruchte, agressieve officier van de Shin Bet. Bekend onder de alias “Kapitein Nidal”, dreigde hij *“de gehele jeugd in het kamp invalide te maken”*, wat in de praktijk werd omgezet door hen in de knieën of benen te schieten:

*“Under Captain Nidal’s directives, at least 18 youths – between 14 and 27 years old – were shot in their legs in July and August alone, as The Electronic Intifada reported. Eight were shot directly in the knee and several more in both legs. (...) During confrontations between invading Israeli forces and camp youth on 12 December, soldiers shot and injured four Palestinians in their lower limbs, an indication that a long-standing pattern of targeting youths to cause deliberate injuries is continuing.”*¹⁵²

Een heel aparte categorie van opgeslotenen vormen de *“administratieve”* gedetineerden (waaronder ook kinderen). De documentatieafdeling van Addameer berekende dat tussen 1 januari 2016 en 30 november 2016 in totaal 1.586 administratieve detentieorders werden uitgevaardigd, waaronder 588 nieuwe en 998 hernieuwde. In de maand november vaardigden de bezettingsoverheden 111 zulke orders uit, waaronder 32 nieuwe en 79 hernieuwde.¹⁵³ In toepassing van Artikel 285 van de Military Order 1651, gaat het om opsluitingen om zogenaamde *“veiligheidsredenen”* op basis van *“geheime informatie”*, zonder aanklacht, en dus zonder mogelijkheid zich te verdedigen in een *“fair trial”*.¹⁵⁴

“Administratieve detentie” werd geïntroduceerd tijdens het Britse Mandaat als een noodmaatregel tegen een onmiddellijke dreiging (bv. een bomaanslag). De Israëlische staat, evenwel, vormde de uitzonderingsmaatregel om tot een systematische politiek van vervolging. Zoals andere repressieve maatregelen (bv. afbraak van huizen, raids e.a.) laat de toepassing ervan een duidelijke escalatie zien.¹⁵⁵

[releases/77-2016/4629-pr-en-230816-37.html](http://www.haaretz.com/israel-news/premium-1.764648). Bv.: Gideon Levy & Alex Levac: *“An Israeli Army Tactic: Intimidating Palestinian Children in the Night”* (Haaretz, Jan 12, 2017) via <http://www.haaretz.com/israel-news/premium-1.764648>.

152 Nora Barrows-Freedman, *“Israeli officer threatens to kill Palestinian youth and his family”* (The Electronic Intifada, Dec 23, 2016), via <https://electronicintifada.net/blogs/nora-barrows-friedman/israeli-officer-threatens-kill-palestinian-youth-and-his-family>.

153 Addameer: *“Israeli Forces Issue 1586 Administrative Detention Orders Since January 2016”* (Nov 30, 2016) via <http://www.addameer.org/news/israeli-forces-issue-1586-administrative-detention-orders-january-2016>. Zeer recent: *“Israel issues 35 administrative detention orders against Palestinians”* (Ma’an, Jan 31), via <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=775223> (van 18-31 Jan).

154 Talal Jabari, *“Administrative detention: ‘Because I said so’ ruling”* (+972, 14 August, 2016) via: <http://972mag.com/administrative-detention-because-i-said-so-ruling/110377/> (g. 3 okt 2016). Zij vormt een inbreuk op artikel 14(1) van het *International Covenant on Political and Civil Rights*, volgens hetwelk iedereen recht heeft op *“a fair and public hearing”*.

155 Bv. *“Palestinians protest as 99 administrative detention orders issued in February by Israeli military courts”* (Samidoun, March, 2017) via <http://samidoun.net/2017/03/palestinians-protest-as-99-administrative-detention-orders-issued-in-february-by-israeli-military-courts/>.

Administratieve detentie behelst een vorm van psychologische oorlogvoering tegen de gevangenen (w.o. kinderen en vrouwen) en hun familie en beoogt de al maar verdere erosie van het sociale, politieke en culturele leven van de Palestijnen:¹⁵⁶

“Any colonial regime aims to destroy the cultural integrity of its subject population as a means to degrading and destroying its social life. Israel is no exception to this.”

Niet toevallig viseert ze politici, activisten, cultuurwerkers en journalisten.¹⁵⁷ Het systematische gebruik ervan is in strijd met de Geneefse Conventie (het gaat om een vorm van foltering zoals gedefinieerd in Art. 147); volgens het *“Rome Statute of the ICC”*, Art. 8(2), is het een oorlogsmisdaad. Ze werd dan al ook herhaaldelijk veroordeeld door de VN Mensenrechtencommissie.¹⁵⁸ De willekeur is hier totaal: de voorziene periode van 6 maanden kan keer op keer verlengd worden zonder opgave van redenen (de langste *“administratieve”* detentie tot nu toe duurde 10 jaar), en mensen worden na hun vrijlating vaak opnieuw opgepakt.¹⁵⁹ Deze vorm van terreur veroorzaakt dan ook zwaar psychisch lijden.¹⁶⁰ Ze brengt bij gevangenen, die ook de *“gebruikelijke”* mishandelingen moeten ondergaan (zie verder), gevoelens teweeg van volledige hulpeloosheid en gebrek aan controle; zij leven in een permanente staat van wachten: wachten op hun vrijlating, wachten op de hereniging met hun geliefden... Niet onbegrijpelijk, gaan vele gedetineerden in hongerstaking.¹⁶¹

“Administrative detainees embark on such hunger strikes as a last resort type of political protest and visibility against being reduced to what philosopher Giorgio Agamben calls “bare life” (marginalized and deprived of political significance).”¹⁶²

Israël, kortom, oefent een totale controle uit over de Palestijnse levens: de checkpoints maken ieders leven onvoorspelbaar; met de administratieve detentie kan Israël gelijk

156 David Lloyd, *“Strangled Education: Reporting on higher education in Palestine and Israel”* (Mondoweiss, Dec 9, 2016), via <http://mondoweiss.net/2016/12/strangled-education-reporting/>.

157 Bv. Faisal Mohammad Abu Sakha, clown en trainer bij de *Palestinian Circus School*, is eind 2015 op weg naar zijn werk opgepakt en *“administratief”* gevangen gezet; ondanks internationaal protest werd zijn aanhouding midden juni 2016 met 6 maanden verlengd. Volgens het Rode Kruis wordt hij gevangen gehouden in Meggido, op Israëliisch grondgebied. Zijn aanhouding is in december nogmaals verlengd.

158 Zie bv. UN: *“Israel’s use of administrative detention against Palestinians draws concern of UN rights office”* (10 april 2015). Zie nu het 2015-rapport van Addameer, ch. 4, pp. 54-62.

159 Zie: *“Palestinian student re-arrested one week after release; 50 Palestinians ordered to administrative detention in November”* (Samidoun, Nov 11, 2016), via <http://samidoun.net/2016/11/palestinian-student-re-arrested-one-week-after-release-50-palestinians-ordered-to-administrative-detention-in-november/>. Berucht ook: het geval van Bilal Kayed: na een gevangenisstraf van 14,5 jaar te hebben uitgezeten, werd hij bij zijn vrijlating (12 juni 2016) onmiddellijk in administratieve detentie geplaatst. Na een hongerstaking van 71 dagen (juni-augustus), is hij op 12 december 2016 vrijgelaten.

160 Zie rapport van Addameer: *“Induced Desperation: The Psychological Torture of Administrative Detention”* (26 June 2016). Nu ook Addameer’s film, *“Life on Hold: The Policy of Administrative Detention,”* on <https://www.youtube.com/watch?v=gpu875Zpkto>.

161 PS Ook het onder dwang toedienen van voedsel (*“force-feeding”*) geldt internationaal als foltering. De Israëliische wet van 30 juli 2015 laat dat opnieuw toe, zie het 2015-rapport van Addameer, pp. 33-35.

162 Addameer. Ook: *“When Hunger is the Only Option”* (Budour Youssef Hassan, The Electronic Intifada, 6 Oct 2016), via <https://electronicintifada.net/content/when-hunger-only-option/18166>.

welke Palestijn arresteren wanneer het maar wil en zolang het wil, of er een aanklacht is ingebracht of niet; kan iemand zonder aanleiding neerschieten, enz. De vergelijking die is gemaakt tussen de levensomstandigheden van de Palestijnen en die van slavernij is zeker niet te ver gegrepen:¹⁶³

“When we (...) ask sociologically what kind of life this is, we are compelled to observe that a large quantity of Palestinians live in conditions in which their freedom, honor, physical integrity, capacity to work, acquire property, marry and, more generally, plan for the future are alienated to the will and power of their Israeli masters. These conditions can only be named by their proper name: conditions of slavery. “

Volgens het *Palestinian Prisoner Affairs Ministry* werden tussen 1967 en 2012 ongeveer 800.000 personen aangehouden en gevangen gezet, d.i. zo goed als 40% van de totale mannelijke bevolking. Het maakt dat bijna elke Palestijnse familie geconfronteerd werd met de gevangenschap van minstens één mannelijk familielid, met alle ontwrichting die ermee gepaard ging (verlies van gezinshoofd, moeder, kostwinner, geliefde, kind,...). Vaak volgt op de arrestatie van een verdachte een collectieve straf tegen zijn familie, dorp, vluchtelingenkamp...: bv. de sloping van de familiewoning, afsluiting van de toegangswegen naar een dorp of kamp, intrekking van arbeidsvergunningen, enz.

PS Wij kunnen er in dit dossier niet op ingaan, maar het ligt voor de hand dat deze gewapende repressie, controle en vervolging van een weerloze, autochtone bevolking ook gevolgen heeft voor het morele besef en het zelfbegrip van de Israëli's. Onder de Israëlische kunstenaars, journalisten en intellectuelen die zich daarvan bewust zijn, vinden we bv. de jonge schrijver – hij wordt de *“nieuwe Grossman”* genoemd – Nir Baram:

“Israël is zeker niet als rolmodel te nemen. Het is een samenleving van cipers geworden, omgeven door een muur die er 's werelds grootste getto van maakte. Israël is een rijk, hoogtechnologisch getto, waar je op bijna elke weg op een muur botst.”¹⁶⁴

5. Gevangenisbehandeling en Ondervraging

Palestijnse volwassenen én kinderen in de West Bank worden dag in, dag uit, geconfronteerd met een militair-politioneel systeem van repressie, arrestatie, vervolging en detentie dat hen hun grondrechten ontzegd.¹⁶⁵ Dat systeem berust op een

¹⁶³ De Israëlische historica Eva Illouz, *“47 Years a Slave: A New Perspective on the Occupation”* (Haaretz, Feb 7, 2014): <http://www.haaretz.com/israel-news/.premium-1.572880> (g. 2 sept 2016).

¹⁶⁴ In een artikel in De Tijd, 3 dec 2016, *“Israël is een samenleving van cipers geworden”*. Reeds Amira Hass bestempelde Israël als *“the prison-guard nation”*, in: *“Why Humiliation Became a Routine Tactic in Israeli Prisons”* (Haaretz, July 13, 2016), via <http://www.haaretz.com/opinion/.premium-1.730545>.

¹⁶⁵ *“On June 7, 1967, the day Israeli forces occupied the West Bank, including East Jerusalem, Israeli authorities issued Military Proclamation No. 2, which provided the military commander in the area with full legislative, executive, and judicial powers over the West Bank. Since then, Palestinian (adults and) children have been living under Israeli military law and prosecuted in military courts that lack basic due*

netwerk van militaire basissen, ondervragingscentra van de Shin Bet, detentiecentra, militaire rechtbanken en politiekantoren in de West Bank (ook in kolonies), Oost-Jeruzalem, en ISP-gevangenen in Israël.¹⁶⁶

Mishandelingen starten al van bij de arrestatie (bv. op de metalen bodem van de legerjeep waarmee je gekidnap wordt). Eens, na maanden wachten, veroordeeld door een militaire rechtbank (voor minderjarigen een militaire jeugdrechtbank),¹⁶⁷ worden gevangenen onderworpen aan een hardvochtig regime van mishandeling en zelfs foltering in militaire detentiecentra.¹⁶⁸ De meeste Palestijnse gevangenen worden na een tijdje gedeporteerd naar IPS-gevangenen die op één na alle binnen Israël gevestigd zijn. Bezoek van familie of van een advocaat vanuit de West Bank of Gaza, waarop zij recht hebben, wordt daardoor moeilijk zo niet onmogelijk gemaakt wegens de moeilijk te verkrijgen speciale pasjes nodig om Israël binnen te komen. Gevangenen en hun familieleden uit de Gaza Strook worden extra gestraft:¹⁶⁹

“While Israel has a responsibility to ensure that prison visits are carried out safely and securely, the authorities have imposed general limitations on Gaza families’ entry into Israel that unnecessarily hinder visits to incarcerated loved ones. By contrast, family members of the more than 6,000 Palestinian prisoners and detainees from the West Bank are subject to only some of these restrictions, and they can visit relatives more frequently. Family members from Israel are subject only to the conditions that the Israel Prison Service sets.”

Juridisch vormt een gevangentransfer uit bezet gebied naar dat van de bezetter een bijzonder ernstige inbreuk op het internationaal recht zoals vastgelegd is in de 4de Conventie van Genève (artikels 49, 76 en 147). Het recente (2002) “*Rome Statute of the International Criminal Court*” (art. 8) spreekt van een oorlogsmisdaad.

Statistieken: Eind april van 2016 zaten er volgens B’Tselem 6.293 Palestijnen om “*politieke*” redenen opgesloten in een IPS-gevangenis; 414 ervan waren minderjarigen (tussen 11 en 17 jaar oud);¹⁷⁰ 334 waren afkomstig uit de Gaza Strook; nog eens 749 zaten in de gevangenis wegens ongewettigde aanwezigheid in Israël.¹⁷¹ Het overgrote deel (81%) van de gevangenen afkomstig uit de West Bank en Gaza gelden als “*security*

process rights” (DCI-P, “*No Way to Tread a Child*”, p. 9).

166 Voor een overzichtskaartje van alle gevangenen en ondervragingscentra, in Israël en de West Bank, zie: <http://www.addameer.org/prisons-and-detention-centers> (g. 29 sept 2016).

167 Het percentage aan veroordelingen voor deze rechtbanken ligt op niet minder dan 99,7%. Over hoe het eraan toegaat in de militaire rechtbanken, zie Meredith McBride, “*Separate and Unequal: Inside Israel’s Military Courts, Where the Only Defendants Are Palestinians (The UN says Israel’s West Bank justice system, which tries Palestinians exclusively and has reported an almost 100% conviction rate, violates international law. This is what I saw)*”, Haaretz, March 28, via <http://www.haaretz.com/opinion/.premium-1.779748>.

168 AI, “*Israel and the Occupied Palestinian Territories: briefing to the Committee against Torture*” (September 2008). Voor een lijst van 20 types van mishandeling zie het DCI-P rapport, p. 22.

169 “*Israel: Rules Curtail Gaza Family Visits to Prisoners*” (Human Rights Watch, July 31, 2016), via <https://www.hrw.org/news/2016/07/31/israel-rules-curtail-gaza-family-visits-prisoners>.

170 De gebruikelijke aanklacht betreft het gooien van stenen wat met 20 jaar gevangenis bestraft kan worden (kolonisten die met stenen gooien, worden niet vervolgd).

prisoners”, in onderscheid met gewone “*criminal prisoners*”. Zij blijven verstoken van de normale gevangenisvoorzieningen, zoals toegang tot onderwijs (het recht op hoger onderwijs via “*open university*” is hen ontzegd, met de goedkeuring van het Hooggerechtshof), recht op telefoongesprekken, regelmatig bezoek, medische controle, behandeling als politiek gevangene, enz.

Moet hier ook vooraf genoteerd worden: de privatisering die vandaag aan de gang is in Israëlische gevangenissen maakt het voor firma’s mogelijk te profiteren van de politieke vervolging en opsluiting van Palestijnen. In overtreding van een uitspraak van het Israëliisch Hooggerechtshof dat die praktijk beperkte, staan tal van privébedrijven (waaronder G4S, 3M, Motorola en Hewlett-Packard) in voor diensten zoals afluisteren, veiligheidshekkens en andere veiligheidssystemen.

Het kantinesysteem in de gevangenissen, dat een aanvang nam in 1973, is een andere manier waarop Palestijnse gevangenen gedwongen worden in een staat van afhankelijkheid om hen alleen maar uit te buiten. Het rapport van Addameer onthult dat “*according to the Israeli government budget, the canteens were estimated to generate \$34.82 million in income for the Israeli Prison Services.*” Op een dagelijkse basis betekent dit dat een gevangene bij benadering elke maand \$39.15 uitgeeft, alleen al voor producten in verband met hygiëne.¹⁷²

Het regime waaraan Palestijnse gedetineerden in de IPS-gevangenen onderworpen worden, in de eerste plaats vanwege de cipiers, geeft aanleiding tot een hele reeks van “gebruikelijke” mishandelingen:

*“de meest voorkomende vormen van misbruik zijn nog steeds slaan, schoppen, de gedetineerde in pijnlijke posities laten zitten, het plaatsen van een met urine doordrenkte zak over het hoofd, gewelddadig schudden, slaaptkort, vloeken, bedreigingen, vernederingen en de gedetineerde niet in zijn essentiële behoeften voorzien. Langdurige eenzame opsluiting is een andere veel voorkomende manier van straf van een gedetineerde, die in een te kleine cel met alleen een matras en een deken wordt vastgehouden.”*¹⁷³

171 “*Statistics on Palestinians in the custody of the Israeli security forces*”, B’Tselem, 11 Sept 2016, en “*Statistics on Palestinian minors in the custody of the Israeli security forces*”, B’Tselem, Sept 9, 2016. Zie ook: “*Committee: More than 1,000 Palestinian minors detained by Israel in 2016 so far*” (Ma’an, Sept 24, 2016) via <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=773281> (g. 25 sept 2016).

172 “*The economic exploitation of Palestinian political prisoners*” (Alternative Information Centre, Feb 13, 2017), via: <http://www.alternativenews.org/index.php/headlines/346-the-economic-exploitation-of-palestinian-political-prisoners>. Voor het Addameer rapport, “*The Economic Exploitation of Palestinian Political Prisoners*”, 2016, zie de lijst achteraan.

173 Zie: <http://palestijnsegevangenen.weebly.com/meer-info.html> (g. 18 sept 2016). Wat opsluiting in een isoleercel betreft, het gaat ook hier om een echte “politiek” van bestraffing, cf. het getuigenis: “*There are over 20 prisoners held in solitary confinement, and many of them have been held in solitary cells for over three years... Many of these isolated prisoners are also denied family visits, forcing them into a complete isolation from the outside world.*” (Wael Jaghoub, IMEMC, Nov 1, 2016), <http://imemc.org/article/2017-the-year-of-prisoners-freedom-challenges-and-ideas-for-action/>.

Het leven van de gevangenen wordt ook tot een hel gemaakt door een politiek van: intrekking van het bezoeksrecht; intrekking van toegang tot een telefoon; nachtelijke raids door de *“Israeli Prison Service Special Forces” (Masada)*¹⁷⁴ en nachtelijke inspecties; medische verwaarlozing; verslechtering van de gevangeniscondities (bv. een insecten- of rattenplaag, met besmettelijke huidaanandoeningen als gevolg; of de weigering door de gevangenisadministratie adequaat sanitair ter beschikking te stellen). Ook: de nachtmerrie van de *“bosta”* (celwagen) tijdens de herhaalde transfers van gevangenis naar gevangenis, of de rit heen en terug naar de rechtbank of het hospitaal, terwijl de gevangenen, geboeid en in een metalen hok, onderweg mishandeld wordt door de veiligheidsagenten, enz.:¹⁷⁵ *“They experience excruciating pain that continues for days especially children and women”*.¹⁷⁶

De Israëliëse wet schrijft voor dat *“Arab-Israeli”* burgers op dezelfde wijze worden behandeld als de Joodse. Ook bij hun opsluiting is dat niet het geval: zij worden tezamen opgesloten met gevangenen uit de Bezette Gebieden en worden onderworpen aan hetzelfde regime.¹⁷⁷ Zogenaamde *“Arab-Israeli security prisoners”* worden vaak gedurende vele jaren gevangen gehouden in onmenselijke omstandigheden.¹⁷⁸

Wat meer in het bijzonder medische verwaarlozing betreft, zij treft vanzelfsprekend in de eerste plaats gevangenen met zware verwondingen of een fysieke handicap – niet zelden ten gevolge van de foltering en eerder doorstaan tijdens ondervragingen:¹⁷⁹

“32 Palestinian prisoners suffering from different disabilities are being held in Israeli detention centers without receiving suitable medical care, according to a report released by the Palestinian Prisoners’ Center for Studies (PPCS) on Sunday [4 Dec]. Center spokesperson Riyadh al-Ashqar said in the statement that Israeli use of torture against Palestinian prisoners had dramatically increased the number of disabled prisoners, with many suffering from permanent disabilities due to injuries sustained during violent interrogations. The statement noted that Israel Prison Service (IPS) authorities routinely did not provide disabled and injured prisoners with necessary equipment such as wheelchairs”.

Op Internationale Vrouwendag van 8 maart 2017, zaten 55 Palestijnse vrouwen opgesloten in Israëliëse gevangnissen en detentiecentra; daaronder 12 meisjes en 2 administratieve gedetineerden zonder aanklacht of proces. Onder deze vrouwelijke

174 *“Israeli prison service raid Nafha prison, assault Palestinian prisoners”* (Ma’an, Jan 2, 2017), via <http://www.maannews.com/Content.aspx?ID=774713>.

175 Ibidem. Wael Jaghoub is een leider in de gevangenenbeweging en is lid van het linkse Popular Front for the Liberation of Palestine. Na zijn recente vrijlating werd hij opnieuw aangehouden.

176 « *The ‘Bosta’, a journey of endless pain* » (The Palestinian Information Center, Dec 18, 2016, via <https://english.palinfo.com/news/2016/12/18/The-Bosta-a-journey-of-endless-pain>).

177 « *Palestiniens d’Israël, des détenus à part* » (Plateforme Palestine, déc 14, 2016): via <http://plateforme-palestine.org/Palestiniens-d-Israel-des-detenus-a-part-4796>.

178 Zie Gideon Levy, *“Security Prisoners Are Human Beings”* (Haaretz, Dec 29, 2016), via <http://www.haaretz.com/opinion/.premium-1.761864>.

179 Zie: *“Report: 32 disabled Palestinian prisoners face medical negligence in Israeli custody”* (Ma’an, Dec 4, 2016), via <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=774254>.

gevangenen zijn 16 moeders van 58 kinderen. In totaal zijn 42 ervan opgesloten in HaSharon Prison en 13 in Damon Prison.¹⁸⁰ Vrouwen en meisjes getuigen over de brutaliteit van het aanhoudingsproces zowel als over de mensonwaardige omstandigheden binnen de gevangenis- en ondervragingscentra en zelfs in klinieken. Zoals Addameer al in haar 2015 rapport schrijft:¹⁸¹

“Both HaSharon and Damon prisons lack a gender-sensitive approach and, as such, women prisoners often suffer from harsh imprisonment conditions including medical negligence, denial of education, denial of family visits, including for mothers with young children, solitary confinement, overcrowded cells which are often filled with insects and dirt, and lack natural light. Personal health and hygiene needs are rarely addressed by prisons authorities, even in cases involving the detention of pregnant women. Moreover, the majority of Palestinian women prisoners are subjected to some form of psychological torture and ill-treatment throughout the process of their arrest and detention, including various forms of sexual violence that occur such as beatings, insults, threats, body searches, and sexually explicit harassment”.

Meer in het bijzonder (maar niet uitsluitend) tijdens ondervragingen maken politie- en veiligheidsagenten zich systematisch schuldig aan geweldpleging en mishandeling, doodsb bedreigingen, vernederingen, chantage, fysieke en psychische foltering,, enz. ten einde een bekentenis, verklaring, inlichtingen, enz. af te dwingen. Wat in het bijzonder foltering betreft, reeds in 1994 richtte het VN Committee Against Torture de “aanbeveling” tot Israël “that interrogation procedures be published in full so that they are both transparent and seen to be consistent with the standards of the Convention”.¹⁸² Zoals te lezen staat in het 2014 rapport van Addameer over geweldplegingen tegen Palestijnse gevangenen in Israëlische detentie:¹⁸³

“Torture, and Cruel, Inhuman and Degrading Treatment during Interrogation. *The occupation state systematically and on a large scale practices various types of psychological and physical torture against Palestinian prisoners as a form of collective punishment regardless of the reasons of arrest, age, or medical condition. They use torture as a tool to extract information from*

180 Charlotte Silver, “Dozens of Palestinian women and girls remain in Israel’s prisons” (EI, March 7, 2017), via <https://electronicintifada.net/blogs/charlotte-silver/dozens-palestinian-women-and-girls-remain-israels-prisons>.

181 Addameer (January 2016): “Imprisonment of Women and Girls”. Zie het 2015-rapport, ch. 7: “Arrests of Women and Female Minors”. Recently: “Palestinian women prisoners in HaSharon prison suffer medical neglect, separation from family” (Samidoun, 14 Feb 2017), via <http://samidoun.net/2017/02/palestinian-women-prisoners-in-hasharon-prison-suffer-medical-neglect-separation-from-family/>.

182 “UN Report of the Committee Against Torture” (1994), par. 170 (b). Ter vergelijking zie het Handvest van de Grondrechten van de EU (18.12.2000), art. 4: “Niemand mag worden onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen” (cf. Israël beschouwt zichzelf graag als een “Europese” Staat en wordt door de EU ook als zodanig behandeld).

183 Addameer, “Annual Violations Report 2014 – Violations against Palestinian Prisoners in Israeli Detention” (2015, pdf, 169 p.), Ch. 2, p. 35.

*prisoners, or in effort to coerce them to incriminate themselves or others, and as a tool of repression. The torture policy implemented by the occupation state resulted in the death of two prisoners in 2014 as a result of being tortured during interrogations, or being assaulted by special forces. ...Torture continues in the dungeons of interrogation by interrogators to push prisoners to disclose information and confessions”.*¹⁸⁴

In 2016, is er inzake folterpraktijken, zoals onder meer bedreven door het *Israeli Security Agency* (ISA), kortweg Shabak of Shin Bet genoemd,¹⁸⁵ weinig tot niets veranderd:

*“There is still no crime of torture in Israeli law, and the existence of the ‘necessity defense’ is contrary to the absolute prohibition of torture; as a result, torture and CIDT [Cruel, Inhuman or Degrading Treatment] continue to be widely practiced against Palestinians, especially in the Occupied Palestinian Territory (OPT)”.*¹⁸⁶

De agenten van de Shin Bet – waarvan de afdeling voor “Arabische Zaken” verantwoordelijk is voor “Arab-related counter-terrorism activities” – zijn inderdaad berucht en gevreesd voor mishandeling- en folterpraktijken (met bedreigingen en chantage,¹⁸⁷ bv. naar familieleden toe, bv. voor het rekruteren van informanten), slaapdeprivatie en andere inbreuken op de mensenrechten voor en tijdens ondervragingen.¹⁸⁸

Onder meer het Shikma, in Ashkelon, Israël, is een om zijn mishandeling en foltering berucht ondervragingscentrum.¹⁸⁹ Zogenaamde “veiligheidsgevangenen”, versta vooral Palestijnen, worden er ondervraagd door Shin Bet agenten. Zowel buiten als binnen de

184 Zie ook de Factsheet van 1 juni 2015 : « *Torture in Israel. Developed in collaboration with The Treatment and Rehabilitation Center for Victims of Torture (TRC) and the Public Committee against Torture in Israel (PCATI)* » , via <http://stoptorture.org.il/wp-content/uploads/2015/11/CF-Israel-Final-2.pdf> (g. 4 maart 2017).

185 Website: <http://www.shabak.gov.il/english/Pages/homepage.aspx> (g. 18 sept 2016). Samen met Aman (militaire inlichtingendienst) en de Mossad (buitenlandse inlichtingendienst) vormt de Shin Bet de Israëliëse “intelligence community”. Tot de taken van de Shin Bet behoren: “*exposing terrorist rings, interrogating terror suspects, providing intelligence for counterterrorism operations in the West Bank and the Gaza Strip*”. Zie “*The Shin Bet Gatekeepers*”, transcript van de spraakmakende documentaire, “*The Gatekeepers*”, van Dror Moreth (2012), via <http://www.bacbi.be/pdf/TheGatekeepers.pdf> (g. 12 okt 2016). Zoals één van de (zes) geïnterviewde voormalige Shin Bet chefs, Avraham Shalom, het openlijk stelt: “*In the war against terror, forget about morality*”.

186 Adalah (5 May 2016): “*UN Committee against Torture reviews Israel, concluding observations to be published on 13 May 2016*”. Van het Comité zelf: “*Committee Against Torture, Concluding observations on the fifth periodic report of Israel*” (adopted 12 May 2016) , nrs 12-13 & 31-31. Zie nu: Amnesty International, Annual Report 2016/2017: “*Israel and Occupied Palestinian Territories 2016/2017*”.

187 De chantagepraktijken van de Shin Bet spelen zich ook buiten de gevangenis af: zo wordt vrouwen in Gaza met borstkanker soms een inreisvisum in Israël geweigerd tenzij ze bereid zijn informant van de Shin Bet te worden, zie Sarah Algherbawi, “*Israël blokkeert behandeling borstkanker vrouwen Gaza* “ (De Wereld Morgen, 6 dec 2016) via <http://www.dewereldmorgen.be/artikel/2016/12/06/israel-blokkeert-behandeling-borstkanker-vrouwen-gaza>

188 Zie bv. Amnesty International, « *Israel and the Occupied Palestinian Territories : briefing to the Committee against Torture* » (2008, September).

189 Zie: “*Backed by the System: Abuse and Torture at the Shikma Interrogation Facility*”, rapport van B’Tselem en HaMoked, December 2015. PS “*Shikma*” betekent “*plataan*”, in het Hebreeuws.

ondervragingsruimte worden de gevangenen onderworpen aan gewelddaden, met de bedoeling hen fysiek en psychisch te kraken. Een rapport van B'Tselem en HaMoked is daarover zeer duidelijk.

*“The interrogation system at the Shikma facility, as revealed in this report, contravenes the prohibition in international law on abuse and torture, and fails to meet Justice Barak’s definition of a “reasonable investigation”. It comprises degrading, inhuman and cruel treatment of detainees, causing them pain and suffering. In some cases described in this report – especially when cruel and harsh measures were combined, including detention in appalling conditions – detainees were caused extreme suffering and pain tantamount to torture”.*¹⁹⁰

Het hoeft niet gezegd dat bij kinderen de traumatische gevolgen van mishandeling en foltering nog dramatischer zijn dan bij volwassenen. Volgens een rapport van DCI-P worden drie op de vier kinderen achter de tralies onderworpen aan foltering, zowel voor als na hun proces.

Bijzonder alarmerend is de onrustwekkende stijging van het aantal arrestaties van en zware gevangenisstraffen voor Palestijnse minderjarigen (in sommige gevallen amper 12 of 13 jaar oud).¹⁹¹ Volgens het hoofd van de onderzoekseenheid van de *Former Detainees Coalition* werden sedert oktober 2015 reeds 2.320 minderjarigen opgepakt; ruim 400 zijn nog altijd opgesloten (119 zijn afkomstig van Oost-Jeruzalem).¹⁹² Speciale voorzieningen voor kinderen, zoals onderwijs, zijn uitzonderlijk: door de IPS wordt enkel in twee gevangenissen, Megiddo en Rimonim, voorzien in een beperkte vorm van onderricht.¹⁹³

Het verschil is groot tussen de behandeling van Israëliische en Palestijnse kindgevangenen:

- In Israël kan een kind pas vanaf de leeftijd van 14 jaar naar de gevangenis worden gestuurd, Palestijnse kinderen vanaf de leeftijd van 12 jaar;

190 Cf. het hoger vermeldde rapport, p. 56. Haaretz publiceerde een artikel n.a.v. het rapport: *“Dozens of Palestinian Detainees Abused, Israeli Rights Groups Say”* (Feb 24, 2016), via <http://www.haaretz.com/israel-news/1.705175>. Citaat: *“The combination of conditions both in and outside the interrogation room constitutes abuse and inhuman, degrading treatment, at times even amounting to torture”*. Zie hierover ook: Ali Abunimah, *“Israel dismisses 1,000 complaints of torture”* (The Electronic Intifada, Dec 12, 2016), via <https://electronicintifada.net/blogs/ali-abunimah/israel-dismisses-1000-complaints-torture>.

191 Zie: *“New Israeli law allows children as young as 12 to be jailed”* (Defense for Children International – Palestine, Aug 11, 2016): <http://www.dci-palestine.org/new-israeli-law-allows-children-as-young-as-12-to-be-jailed>.

192 *“Israel Arrested 2,320 Palestinian Children since October 2015”* (Palestine Chronicle, Aug 6, 2016), zie <http://www.palestinechronicle.com/israel-arrested-2320-palestinian-child-prisoners-since-october-2015/>. Ook: *“Palestine: Israeli Police Abusing Detained Children. With Arrests Spiking, Growing Concern”* (Human Rights Watch, April 11, 2016).

193 Addameer, *Quarterly Newsletter, July to Sept 2016*.

- In Israël kan een kind niet ondervraagd worden zonder de aanwezigheid van een ouder;
- In Israël kan een kind niet 's nachts ondervraagd worden, terwijl de meeste Palestijnse kinderen tussen middernacht en 5u 's morgens uit hun huis ontvoerd en opgesloten worden;
- In Israël duurt de maximumperiode van opsluiting zonder toegang tot een advocaat 48 uur; in de West Bank is dat... 90 dagen.¹⁹⁴

Zoals te lezen staat in een fact sheet van *Human Rights Watch* over de mishandeling van kinderen door de Israëlische politie:

*“while the increasing number of attacks by Palestinian children is troubling, security forces should obey the law and treat child detainees with the humanity and dignity that all children deserve.”*¹⁹⁵

Veelal opgesloten in schrikkelijke omstandigheden, worden Palestijnse kindgevangenen, zonder juridische of ouderlijke bijstand, ook tijdens langdurige ondervragingen (soms tot 90 dagen), onderworpen aan geweld¹⁹⁶ van verbale, psychische, fysieke en seksuele aard.¹⁹⁷ Ook langdurige opsluiting in een isoleercel is een frequente praktijk. Door het internationaal recht wordt ze als een vorm van foltering veroordeeld.¹⁹⁸ Kinderen worden ook gedwongen een bekentenis te ondertekenen opgesteld in het Hebreeuws, een taal die zij bijna nooit machtig zijn.¹⁹⁹

Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (1989), nochtans ondertekend door Israël, wordt aldus door Israëlische politie-, arrestatie-, gevangenis-

194 Zie: “Vidéo dédiée à Hamon, Macron et tous les politiciens qui mangent à la table des supporters de la torture d’enfants » (CAPJO-EuroPalestine, 23 février 2017), via <http://www.europalestine.com/spip.php?article12702>.

195 Human Rights Watch (April 11, 2016): “Palestine: Israeli Police Abusing Detained Children. With Arrests Spiking, Growing Concern”, via <https://www.hrw.org/news/2016/04/11/palestine-israeli-police-abusing-detained-children>.

196 Zie het rapport van B’Tselem, “Abuse and torture in interrogations of dozens of Palestinian minors in the Israel Police Etzion Facility” (2013).

197 “Since 2009, there have been at least 20 cases of children alleging sexual abuse and threats by Israeli interrogators” (DCI-P, May 8, 2013), via http://www.dci-palestine.org/israeli_man_in_police_uniform_sexually_abuses_two_palestinian_boys (g. 26 sept 2016). In tal van rapporten wordt gewag gemaakt van “threats of sexual violence” om kinderen tot bekentenissen te dwingen, zie bv. Addameer, Febr 2016: “Imprisonment of Children”.

198 De *Special Rapporteur on Torture and other Cruel, Inhuman and Degrading Treatment or Punishment* heeft bevestigd dat “the imposition of solitary confinement (and a fortiori the incommunicado detention) of any duration on juveniles is cruel, inhuman and degrading treatment and violates art. 7 of the CCPR [Covenant on Civil and Political Rights] and art. 16 of the Convention Against Torture” (5 August 2011), zie: DCI-P: “Palestinian Children’s Rights in Israeli Military Detention”, April 26, 2016, p. 23.

199 “Lawyer: Israeli authorities torture Palestinian minors during detention, interrogation” (Ma’an News Agency, Aug 27, 2016), <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=772769>. Zie ook: “Israeli forces use electric shock on 16-year-old Palestinian prisoner, assault others” (Ma’an, Aug 21, 2016), via <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=772751>.

en ondervragingsdiensten stelselmatig geschonden. Zoals het VN Comité dat moet toezien op de naleving ervan, in 2013 met betrekking tot Israël vaststelde:²⁰⁰

“The Committee expresses its deepest concern about the reported practice of torture and ill-treatment of Palestinian children arrested, prosecuted and detained by the military and the police, and about the State party’s failure to end these practices in spite of repeated concerns expressed by treaty bodies, special procedures mandate holders and United Nations agencies in this respect. The Committee notes with deep concern that children living in the OPT continue to be:

(a) Routinely arrested in the middle of the night by soldiers shouting instructions at the family and taken hand tied and blindfolded to unknown destination without having the possibility to say good bye to their parents who rarely know where their children are taken;

(b) Systematically subject to physical and verbal violence, humiliation, painful restraints, hooding of the head and face in a sack, threatened with death, physical violence, and sexual assault against themselves or members of their family, restricted access to toilet, food and water. These crimes are perpetrated from the time of arrest, during transfer and interrogation, to obtain a confession but also on an arbitrary basis as testified by several Israeli soldiers as well as during pretrial detention;

(c) Held in solitary confinement, sometimes for months.”

Nog in 2015 werd in een rapport van UNICEF bevestigd dat de mishandeling van Palestijnse kindgevangenen systematisch blijft.²⁰¹ En volgens Palestijnse mensenrechtenorganisaties vandaag, wordt de situatie er alleen maar erger op:

“The “overwhelming majority” of Palestinian minors held in Israel’s Megiddo and Ofer prisons have been tortured during their detention and interrogation, the Palestinian Committee of Prisoners’ Affairs said Tuesday, amid a marked increase in the incarceration and mistreatment of Palestinian children by Israel.”²⁰²

Verschillende autoriteiten concluderen uit het toenemende aantal arrestaties van minderjarigen (tot 2015 ca 700, nu jaarlijks tot 1.300) dat het doel van de gehanteerde detentie- en ondervragingstechnieken ten aanzien van kinderen erin bestaat een generatie van Palestijnen te bekomen die psychologisch gebroken is.²⁰³

Niet voor niets, daarom, staat in een recent rapport van Human Rights Watch (July 2016) te lezen dat Israël landen vervoegt als Afghanistan, de Democratische Republiek

200 Zie: *UN Convention of the Rights of the Child, Committee on the Rights of the Child, Concluding observations on the second to fourth periodic reports of Israel, adopted by the Committee at its sixty-third session (27 May – 14 June 2013)*, par. E, “Violence against Children”, art. 35.

201 “UNICEF report confirms ill-treatment of Palestinian child detainees remains systematic” (DCI-P, 21 feb 2015).

202 Ma’an News Agency, Oct 18, 2016: <http://www.maannnews.com/Content.aspx?id=773619>. Ook het al geciteerde rapport van DCI-P: “No way to treat a child”.

203 Willem De Maeseneer, “Een Palestijnse generatie geboren in de ondervragingsruimtes” (MO*, 24 april, 2017), via <http://www.mo.be/reportage/een-generatie-geboren-de-ondervragingsruimtes>

Congo, Irak, Nigeria en Syrië, waar de kinderrechten systematisch geschonden worden *“in a misguided and counterproductive response to conflict-related violence.”*²⁰⁴

Addendum. De Palestijnse Autoriteit (PA), fungeert als een soort van onderaannemer van Israël en geniet in de Zone A (voornamelijk de steden) van de Bezette Gebieden een erg betrekkelijke autonomie.²⁰⁵ In het kader van een nauwe *“security coordination”* met de bezetter, besteedt ze niet minder dan 40% van haar budget aan *“security”* – d.i. meer dan het budget voor onderwijs, gezondheidszorg en landbouw samen. Voor het afdwingen van *“law and order”* doet ze een beroep op: *Special Police Forces, Riot police* en *National Security Forces*, opgeleid door Amerika (generaal Keity Dayton). Volgens kritische commentatoren dienen zij vooral de Palestijnse elite en hun belangen.

*“The Palestinian security sector in its current form is far from being part of a national project that would serve the Palestinian cause. Palestinian security forces do not represent the people they are supposed to protect, and their operations and blatant coordination with the Israeli occupation have proven to be destructive to Palestinian national interests.”*²⁰⁶

Het gewelddadige optreden van de PA *security* diensten gaat gepaard met een voortdurende verslechtering van de mensenrechtensituatie op het terrein. Tegen critici, politieke opposanten, kritische journalisten, activisten, intellectuelen e.a. wordt al maar repressiever opgetreden. Vreedzame samenkomsten en demonstraties worden aangevallen met gebruikmaking van de wapenstok, traangas, rubberkogels en soms zelfs met scherp om menigten uiteen te drijven.²⁰⁷ In 2016 werden meer dan 2.000 Palestijnen gearresteerd.²⁰⁸ Gedetineerden worden door de veiligheidsdiensten regelmatig zwaar mishandeld en gefolterd, soms tot de dood erop volgt. Addameer heeft het over *“acts of torture and ill treatment, which exemplify modern lynching techniques by government personnel”*.²⁰⁹

204 Zie: *“Extreme Measures. Abuses against Children Detained as National Security Threats”*, Human Rights Watch, 28 July 2016.

205 “Heel betrekkelijk”, inderdaad: ze weerhoudt het IDF er niet van om in Zone A raids uit te voeren, moorden inbegrepen: recentelijk, op 6 maart, werd de (partijloze) activist Basel Al-Araj door het Israëlische leger doodgeschoten in al-Bireh, nabij Ramallah, kort nadat hij opgesloten en gefolterd was geweest in een PA gevangenis. Zie: Emilio Minassian, *“Basel Al-Araj, martyr de la coopération sécuritaire entre Israël et l’Autorité palestinienne”* (orientXXI, 13 mars, 2017), via <http://orientxxi.info/magazine/basel-al-araj-martyr-de-la-cooperation-securitaire-entre-israel-et-l-autorite.1759>.

206 Zie: Alaa Tartir, *“The Palestinian Authority Security Forces: Whose Security?”* (Al-Shabaka, May 16, 2017), via <https://al-shabaka.org/briefs/palestinian-authority-security-forces-whose-security/>. Tariq Dana: *“The Beginning of the End of Palestinian Security Coordination with Israel?”* (Jadaliyya, July 4, 2014).

207 “PHROC [Palestinian Human Rights Organizations Council] condemns the assault on the peaceful assembly that took place in front of the Palestinian Court Complex and warns of the consequences of the violations of rights and freedoms” (Addameer, March 13, 2017), <http://www.addameer.org/news/phroc-condemns-assault-peaceful-assembly-took-place-front-palestinian-court-complex-and-warns>.

208 “PA arrested more than 2,000 Palestinians in 2016” (MEMO, Jan 4, 2017), via <https://www.middleeastmonitor.com/20170104-pa-arrested-more-than-2000-palestinians-in-2016/>

Conclusies

We geloven dat dit dossier ten overvloede heeft gedocumenteerd dat we vanwege de bezettingsmacht te maken hebben met een geïntegreerd beleid dat erop uit is “*to dismember the Palestinian social fabric*” (om te citeren uit het eind 2016 gepubliceerde rapport van Addameer: “*Annual Violations Report. Violations of Palestinian Prisoners’ Rights in Israeli Prisons 2015*”).

(1) Sedert 50 jaar is het Palestijnse volk onderworpen aan de omvattende controle, bewaking, geweldpleging en militaire macht van de Israëlische Staat. Het optreden van de Israëlische ordestrejdkrachten ten aanzien van de autochtone bevolking in historisch Palestina op het vlak van dagelijkse repressie, arrestatie, opsluiting, gevangenisregime en ondervraging, gaat gepaard met zware schendingen van het internationaal recht en de mensenrechten van de Palestijnen. Slachtoffers van ontmenselijking, wordt hun grondrecht op een waardig en menselijk bestaan doelbewust met voeten getreden. De Israëlische institutionele partners in het “*Law-Train*” project dragen daaraan actief bij.

(2) Diplomatieke erkenning van en samenwerking met Israëlische nationale vestigingen in Oost-Jeruzalem zijn strijdig met de Vierde Conventie van Genève en tientallen resoluties van de VN Veiligheidsraad (de meest recente R. 2334). Het HQ van de *Israel Police*, het Ministerie van Openbare Veiligheid evenals het Israëlische Ministerie van Wetenschap en Technologie zijn er gevestigd. Artikel 49 van de Conventie is dus op hen toepasselijk. Niet enkel het “*Law-Train*” project, bijgevolg, maar ook Israëls deelname aan het EU R&D meerjarenprogramma “*Horizon 2020*”, in haar geheel, is internationaalrechtelijk illegitiem, want ondertekend in bezet gebied. De financiering ervan door de EC moet worden stop gezet. In de 2013 “*Richtlijnen*” van de EC inzake financiering van Israëlische entiteiten moet artikel 11 (b), dat in strijd is met de Geneefse Conventie, worden geschrapt.

(3) Het Europees-Israëlische Associatieverdrag van 1995 (i.v. 2000) stelt het respecteren van de mensenrechten en de democratische principes als uitdrukkelijke voorwaarde. De Staat Israël, nochtans, weigert zich sedert vele decennia aan de Europese fundamentele ethische principes te conformeren. Dialoog en engagement vanwege de EU hebben al die tijd niet tot resultaten geleid: voor de Israëlische leiders waren zij niet meer dan een charade die hen toeliet de regels van het internationaal humanitair recht te blijven met voet te treden. Sanctiemaatregelen zo al niet de opzegging van het verdrag moeten dringend getroffen worden.

(4) Het project beoogt de optimalisering van “transculturele” ondervragingscompetenties ten gerieve van de strijd tegen de internationale drugscriminaliteit. De kans evenwel dat de resultaten ervan ten goede zullen komen, op een of andere manier, aan de zogenaamde “antiterrorisme” ondervragingen van

209 Zie “*Addameer Condemns Beating to Death of Palestinian in PA Custody*” (23 Aug, 2016), via <http://www.addameer.org/news/addameer-condemns-beating-death-palestinian-pa-custody>.

Palestijnse gevangenen, mag niet vooraf worden uitgesloten. Gelet op de partners die bij het project betrokken zijn, is twijfel daaromtrent toegelaten. Het feit dat het project gecoördineerd en ethisch gesuperviseerd wordt door collega's van de Bar-Ilan University vermag niet ons gerust te stellen, gelet op de nauwe betrokkenheid van deze instelling bij de opleiding van de veiligheidsagenten van de Shin Bet. Dat het project ertoe zou bijdragen om de bestaande praktijken te vermensenlijken, is een illusie: er is geen sprake van initiatieven van de betrokken agenten om de bestaande methodes te veranderen.

(5) De schendingen van het internationaal humanitair recht begaan door Israëls ordestrejdkrachten zijn onloochenbaar en wraakroepend. Het feit dat het Ministerie van Publieke Veiligheid en zijn diensten desalniettemin als partner opgenomen werden in een EU R&D programma, houdt onvermijdelijk de legitimering en normalisering in van Israel's "*policies of cruelty*" (Amira Hass), onder de twijfelachtige dekmantel van de "*Ethical Richtlijnen en Procedures*" van het project.

(6) De "*ethische controle*" van het project door de Europese Commissie en de ethische commissies van de KU Leuven bevredigt ons niet. Beperkt tot de deontologie en methodologie intern aan wetenschappelijk onderzoek, ging zij te enen male voorbij aan de externe, maatschappelijke context binnen dewelke dit soort van toegepast "politieel" project effectief moet geëvalueerd worden. Die context is er een van Israëls aanhoudende weigering zich effectief te conformeren aan de fundamentele ethische principes van de EU. Komt daarbij dat de aanwezigheid op de lijst van partners van het Ministerie van Openbare Veiligheid en zijn politie dodelijk is voor de ethische geloofwaardigheid van het project.

Een partnership, daarom, vanwege de Belgische FOD Justitie, i.c. de Federale Procureur, met Israëls Ministerie van Openbare Veiligheid en haar Nationale Politie is ethisch en juridisch onverdedigbaar. Het maakt België feitelijk medeplichtig aan de schendingen van het internationaal recht die onder de politieke verantwoordelijkheid van datzelfde ministerie dagelijks plaats vinden. Op het Europese niveau van de EC moeten dezelfde overwegingen worden gemaakt.

De Portugese overheid, zoals gezegd, heeft beslist zich terug te trekken uit het project nadat haar aandacht gevestigd was op de problematische aspecten ervan. Wij durven erop aan te dringen dat de Belgische partners dat voorbeeld zouden volgen. Wat de Europese Commissie betreft, zij dient haar erkenning en financiële betoelaging van het project in te trekken. Zulke stappen zouden een belangrijk signaal zijn aan de Israëlsche politici dat hun land zich net zo goed als elk ander land wel degelijk te houden heeft aan de internationale en Europese rechtsregels.

Israël is uitgegroeid tot een militaire supermacht en voert oorlog tegen een weerloze civiele bevolking, niet in de laatste plaats tegen haar kinderen. Noch vanuit militair noch vanuit politiek noch vanuit moreel oogpunt valt een aanvaardbare reden te bedenken waarom het zich niet zou hoeven te schikken naar de internationale

rechtsregels en de Europese ethische principes. Er dient meer dan ooit een einde te komen aan Israëls *"exceptionalisme"* en straffeloosheid. Volgens het internationaal recht hebben andere landen de verplichting er actief op toe te zien dat die rechtsregels ook door Israël daadwerkelijk worden gerespecteerd. Europa kan en moet hierin het voortouw nemen, nu, met de ommezwaai in de Amerikaanse politiek, meer dan ooit. Laat alvast Resolutie 2334 van de Veiligheidsraad een stap in de goede richting zijn.

Mensenrechtenorganisaties: rapporten, enz.²¹⁰

- ACRI: Association for Civil Rights in Israel: *"End the Use of Dangerous New Bullets"* (24 March, 2015), via <http://www.acri.org.il/en/2015/03/24/black-bullets/> (c. 27 Jan 2017).
- Adalah - The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel: *"Israeli police acting above the law, taking brutal measures to suppress legitimate protest of Palestinian citizens of Israel"*, Oct 11, 2015: <http://www.adalah.org/en/content/view/8652> (g. op 2 sept 2016).
- Adalah: *"Adalah spotlights top five 2016 human rights concerns for Palestinian citizens of Israel"* (12 Dec 2016), via <https://www.adalah.org/en/content/view/8965> (g. 8 dec 2016).
- Adalah: *"Demolition and Eviction of Bedouin Citizens of Israel in the Naqab (Negev) - The Praver Plan"*, via <https://www.adalah.org/en/content/view/7589> (g. 15 nov 2016).
- Adalah: *"The Inequality Report: The Palestinian Arab Minority in Israel"*, March 2011, via [http://www.adalah.org/uploads/oldfiles/upfiles/2011/Adalah The Inequality Report March 2011.pdf](http://www.adalah.org/uploads/oldfiles/upfiles/2011/Adalah%20The%20Inequality%20Report%20March%202011.pdf) (g. 21 sept 2016).
- Adalah: *"UN Committee against Torture reviews Israel, concluding observations to be published on 13 May 2016"*, 5/5/2016, via <https://www.adalah.org/en/content/view/8794> (g. 12 sept 2016).
- Adalah: *"Database of Discriminatory Laws"* (updated Sept 2016), via <https://www.adalah.org/en/law/index?page=1> (g. 19 feb 2017).
- Addameer - Prisoner Support and Human Rights Association: *"Annual Violations Report. Violations of Palestinian Prisoners' Rights in Israeli Prisons 2015"* (29 Nov, 2016, pdf, 110p.) via [http://www.badil.org/phocadownloadpap/badil-new/publications/research/working-papers/CaseStudyFPT-Hebron\(August2016\).pdf](http://www.badil.org/phocadownloadpap/badil-new/publications/research/working-papers/CaseStudyFPT-Hebron(August2016).pdf) (g. 29 nov 2016).
- Addameer: *"The Economic Exploitation of Palestinian Political Prisoners"*, 2016, via http://www.addameer.org/sites/default/files/publications/final_report_red_2_0.pdf (c. 15 Feb 2017).
- Addameer: *"Induced Desperation: The Psychological Torture of Administrative Detention"* (26 June 2016, pdf, 7p.) via

²¹⁰Alfabetisch geordend op de naam van de betreffende organisatie.

http://www.addameer.org/sites/default/files/publications/the_psychological_torture_of_administrative_detention.pdf (g. op 2 sept 2016).

Addameer: "Administrative Detention in the Occupied Palestinian Territory. A Legal Analysis Report". Fourth Edition, 2016 (27p.), via http://www.addameer.org/sites/default/files/publications/administrative_detention_analysis_report_2016.pdf (g. 8 nov 2016).

Addameer: Quarterly Newsletter July-September 2016, via http://www.addameer.org/sites/default/files/publications/quarter_3_newsletter_1.pdf.

Addameer: "Annual Violations Report 2014 – Violations against Palestinian Prisoners in Israeli Detention" (2015, 169p.), via http://www.addameer.org/sites/default/files/publications/violations_report_2014.pdf (g. 1 okt 2016).

Addameer, January 2016: "Imprisonment of Women and Girls", via http://www.addameer.org/the_prisoners/women (g. 26 sept 2016).

Addameer, February 2016: "Imprisonment of Children", via http://www.addameer.org/the_prisoners/children (g. 27 sept 2016).

Addameer: "Deportation as Policy: Palestinian Prisoners & Detainees in Israeli Detention", 18 April 2016, via <http://www.addameer.org/publications/deportation-policy-palestinian-prisoners-detainees-israeli-detention> (g. 1 okt 2016).

Addameer: docu film, "Life on Hold: The Policy of Administrative Detention," Nov 2, 2016, via <https://www.youtube.com/watch?v=gpu875Zpkto>

Amnesty International: "Israel and the Occupied Palestinian Territories: Briefing to the Committee against Torture" (September 2008) via http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CAT/Shared%20Documents/ISR/INT_CAT_NGO_ISR_42_9120_E.pdf (g. 31 aug 2016).

Amnesty International: "Israel and the occupied Palestinian territories: submission to the United Nations Committee against torture – 57th session", 25 maart 2016, via <https://www.amnesty.org/en/documents/mde15/3688/2016/en/> (g. 27 aug 2016).

Amnesty International, "Annual Report 2016/2017: Israel and Occupied Palestinian Territories 2016/2017", via: <https://www.amnesty.org/en/countries/middle-east-and-north-africa/israel-and-occupied-palestinian-territories/report-israel-and-occupied-palestinian-territories/> (g. 21 feb 2017).

B'Tselem - The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories: "Statistics on Palestinians in the custody of the Israeli security forces", 11 Sept 2016, via http://www.btselem.org/statistics/detainees_and_prisoners (g. 25 sept 2016).

B'Tselem: "Abuse and torture in interrogations of dozens of Palestinian minors in the Israel Police Etzion Facility" (2013, 23p.), via http://www.btselem.org/download/201308_etzion_eng.pdf (g. 26 sept 2016).

- B'Tselem: *"Presumed Guilty: Remand in Custody by Military Courts in the West Bank"* (Juni 2015, 64p.), via http://www.btselem.org/download/201506_presumed_guilty_eng.pdf (g. 24 okt 2016).
- B'Tselem: *"The Occupation's Fig Leaf: Israel's Military Law Enforcement System as a Whitewash Mechanism"* (May 2016, 85p.), via http://www.btselem.org/download/201605_occupations_fig_leaf_eng.pdf (g. 24 okt 2016).
- B'Tselem: *"Crowd Control. Israel's Use of Crowd Control Weapons in the West Bank"*, (Jan 2013, 57p.): http://www.btselem.org/download/201212_crowd_control_eng.pdf (g. 5 okt 2016).
- B'Tselem & HaMoked (Center for the Defence of the Individual): *"BACKED BY THE SYSTEM: Abuse and Torture at the Shikma Interrogation Facility"*, December 2015 (69 p.) met steun van de EU: http://www.btselem.org/sites/default/files2/201512_backed_by_the_system_eng.pdf (g. 18 sept 2016).
- B'Tselem: *"Statistics on Palestinians in the custody of the Israeli security forces"*, 11 Sept 2016, via http://www.btselem.org/statistics/detainees_and_prisoners (g. 25 sept 2016).
- B'Tselem: *"Statistics on Palestinian minors in the custody of the Israeli security forces"*, Sept 9, 2016, via http://www.btselem.org/statistics/minors_in_custody (g. 25 sept 2016).
- Defense for Children International: *"Palestinian Children's Rights in Israeli Military Detention"*, April 26, 2016, via <http://www.defenceforchildren.org/wp-content/uploads/2016/06/Paper-FOLZANI-SPAGNOLI.pdf> (g. 17 nov 2016).
- Defense for Children International - Palestine : *"Five days, four children shot dead"*, Sept 22, 2016, via http://www.dci-palestine.org/five_days_four_children_shot_dead (g. 24 sept 2016).
- Defense for Children International - Palestine : Report *"No way to treat a child. Palestinian Children in the Israeli Military Detention System"*, April 2016 (84p.), via https://d3n8a8pro7vhm.cloudfront.net/dcipalestine/pages/1527/attachments/original/1460665378/DCIP_NWTTAC_Report_Final_April_2016.pdf?1460665378 (g. 24 sept 2016).
- Defense for Children International - Palestine: *"Solitary confinement for Palestinian children in Israeli military detention"*, 1 May 2014, via https://d3n8a8pro7vhm.cloudfront.net/dcipalestine/pages/339/attachments/original/1437406651/solitary_confinement_report_2013_DCIP_final_29apr2014.pdf?1437406651 (g. 20 sept 2016).
- European Coordination of Committees and Associations for Palestine (ECCP): Fact Sheet *"Dual use technology – how Europe funds Israeli military companies through Horizon 2020"*, via http://www.bacbi.be/pdf/Dual_use.pdf (g. 29 sept 2016).
- Europees Parlement: *"De zaak Arafat en de situatie van Palestijnse gedetineerden in Israëlische gevangnissen"*, 29 januari 2016, via <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52013IP0102> (g. 27 aug 2016).

- Human Rights Watch: *"Palestine: Israeli Police Abusing Detained Children. With Arrests Spiking, Growing Concern"*, April 11, 2016, via <https://www.hrw.org/news/2016/04/11/palestine-israeli-police-abusing-detained-children> (g. 11 sept 2016).
- Human Rights Watch: *"Extreme Measures. Abuses against Children Detained as National Security Threats"*, 28 July 2016, via <https://www.hrw.org/report/2016/07/28/extreme-measures/abuses-against-children-detained-national-security-threats> (g. 25 okt 2016).
- Human Rights Watch: *"Off the Map. Land and Housing Rights Violations in Israel's Unrecognized Bedouin Villages"* (March 30, 2008), via <https://www.hrw.org/report/2008/03/30/map/land-and-housing-rights-violations-israels-unrecognized-bedouin-villages> (g. 24 jan 2017).
- Human Rights Watch: *"Unwilling or Unable: Israeli Restrictions on Access to and from Gaza for Human Rights Workers"* (April 2, 2017): via <https://www.hrw.org/report/2017/04/02/unwilling-or-unable/israeli-restrictions-access-and-gaza-human-rights-workers> .
- International Jewish Anti-Zionist Network: *"Israel's Worldwide Role in Repression"* (2012, pdf, 28 p.) via <http://www.ijan.org/wp-content/uploads/2016/03/IWoRR.pdf> (g. 26 sept 2016).
- Leuvense Actiegroep Palestina (LAP), aug-sept 2016, via http://www.bacbi.be/doc/Samenwerking_KUL_Isra_lischeMPS_sept2016.docx .
- Military Court Watch, Submission: *"Children in Israeli Military Detention"*, 11 July 2016, via <http://www.militarycourtwatch.org/files/server/UN%20SUBMISSION%20-%20CHILDREN%20IN%20MILITARY%20DETENTION%20-%20JULY%202016.pdf> (g. 7 okt 2016).
- Physicians for Human Rights, Association for Civil Rights in Israel en International Network of Civil Liberties: *"Lethal in Disguise – The Health Consequences of Crowd Control Weapons"*, 2016, 104p., via <http://www.khrc.or.ke/publications/113-lethal-in-disguise-health-consequences-of-crowd-control-weapons/file.html> (g. 4 okt 2016).
- Stop the Wall (Palestinian Grassroots Anti-Apartheid Wall Campaign): *"LAWTRAIN: European license for Israeli torture"* (6p.), via http://www.bacbi.be/pdf/LAWTRAIN-EU_license_for_Israeli_torture.pdf (g. op 15 sept 2016).
- Stop the Wall: *"Interview: experiences from dealing with the checkpoints"* (Oct 31, 2013), via <http://www.stophewall.org/interview-experiences-dealing-checkpoints> (g. 8 nov 2016).
- Stop the Wall: *"Advocating for Palestinian Rights in conformity with International Law: Guidelines"* (Publ. by the Civic Coalition for Palestinian Rights in Jerusalem in cooperation with the Birzeit University Institute of Law, February 2014, 15p.) via http://stophewall.org/sites/default/files/Guidelines_Eng_FINAL.pdf (g. 8 nov 2016).

- UN: *“Convention on the Suppression and Punishment of the Crime of Apartheid”*, New York, 30 November 1973, Introductory Note by John Dugard, via <http://legal.un.org/avl/ha/cspca/cspca.html> (c. 16 March, 2017).
- UN: *Committee Against Torture, Concluding observations on the fifth periodic report of Israel*, adopted 12 May 2016, CAT/C/ISR/CO/5 (UN 3 June 2016), via http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=CAT/C/ISR/CO/5 (g. 11 dec 2016).
- UN: *Committee Against Torture, Report*, General Assembly, Official Records, Forty-Ninth Session, Supplement 44 (A49/44), United Nations, New York 1994 (59 p.), via http://www.bacbi.be/pdf/UN_torture.pdf (g. okt 14, 2016).
- UN: *Committee for the Elimination of Racial Discrimination: CERD*, 80th Session, 13 February – 9 March 2012, *“Concluding Observations”*, via <http://www2.ohchr.org/english/bodies/cerd/docs/CERD.C.ISR.CO.14-16.pdf> (g. 21 sept 2016).
- UN: *Convention of the Rights of the Child, Committee on the Rights of the Child, Concluding observations on the second to fourth periodic reports of Israel, adopted by the Committee at its sixty-third session (27 May – 14 June 2013)*, via: <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/co/CRC-C-ISR-CO-2-4.pdf> (g. 29 sept 2016).
- UN: *“Israel’s use of administrative detention against Palestinians draws concern of UN rights office”*, 10 April 2015, (g. 20 sept 2016), via <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=50546#.V-Eyjq3RZyS> .
- UN: *“Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967”* (Seventy-first session, 19 Oct 2016) (g. 11 dec 2016) via http://www.ohchr.org/Documents/Countries/PS/A_71_554_en.pdf .
- UN: *“UN: Israel’s execution of wounded Palestinian gruesome, immoral, unjust”*, Ma'an News Agency, March 25, 2016, via <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=770839> (g. 21 sept 2016).
- UN: *“Israeli Practices towards the Palestinian. People and the Question of Apartheid”* (UN Economic and Social Commission for Western Asia, Palestine and the Israeli Occupation, Issue No. 1, Beirut 2017, 74p.): via <https://www.unescwa.org/sites/www.unescwa.org/files/publications/files/israeli-practices-palestinian-people-apartheid-occupation-english.pdf> (g. 16 maart 2017).
- UNICEF: *“UNICEF report confirms ill-treatment of Palestinian child detainees remains systematic”*, 21 feb 2015, DCI-Palestine, via <http://www.dci-palestine.org/unicef-report-confirms-ill-treatment-of-palestinian-child-detainees-remains-systematic> (g. 27 aug 2016).
- UNICEF: *Briefing Paper “Children in Israeli military detention: observations and recommendations”*, February 2013: http://www.unicef.org/oPt/UNICEF_oPt_Children_in_Israeli_Military_Detention_Observations_and_Recommendations_-_6_March_2013.pdf (g. 5 sept 2016).

UNRWA: “*Statement on Hebron Closures*”, July 25, 2016 (g. 15 sept 16)., via <http://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/statement-hebron-closures>

Yesh Din – Volunteers for Human Rights: “*Standing Idly By: IDF soldiers’ inaction in the face of offenses perpetrated by Israelis against Palestinians in the West Bank*” (Yesh Din, Jan 21, 2015), <http://www.yesh-din.org/en/standing-idly-by-idf-soldiers-inaction-in-the-face-of-offenses-perpetrated-by-israelis-against-palestinians-in-the-west-bank/> (g. 22 okt 2016).

Yesh Din: “*Data Sheet October 2015: law enforcement on Israeli citizens who harm Palestinians and their property in the West Bank*” (Oct 27, 2015): <http://www.yesh-din.org/en/data-sheet-october-2015-law-enforcement-on-israeli-citizens-who-harm-palestinians-and-their-property-in-the-west-bank/> (g. 22 okt 2016).

Yesh Din: “*Avoiding complaining to police: facts and figures on Palestinian victims of offenses who decide not to file complaints with the police*” (Aug 2, 2016): <http://www.yesh-din.org/en/avoiding-complaining/> (g. 22 okt 2016).

Documenten van het Internationaal Recht ²¹¹

Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, in voege vanaf 26 juni 1987, via <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CAT.aspx> (g. 3 okt 2016).

Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (entry into force 3 September 1981), via <http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/cedaw.pdf> (g. 10 okt 2016).

Fourth Geneva Convention (1949), via <http://www.bacbi.be/pdf/GC-IV-EN.pdf> (c. 27 Sept 2016). Additional Protocol I (8 June 1977), via <https://ihl-databases.icrc.org/ihl/INTRO/470> (g. 8 nov 2016).

Guidelines to EU Policy towards third countries on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment - An up-date of the Guidelines (EU Monitor, 20 March 2012), via <https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j9vvik7m1c3gyxp/vj6ipo91b0v2> (g. 24 jan 2017).

Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (18.12.2000), via http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_nl.pdf (g. 14 dec 2016).

International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (entry into force 4 January 1969), via <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CERD.aspx> (g. 10 okt 2016).

²¹¹Voor een systematische gids om niet-juristen te helpen het internatinaal recht te begrijpen en toe te passen op Israëls regime van verdrukking van het gehele Palestijnse volk, zie: “*Advocating Palestinian Rights in conformity with International Law, Guidelines*” (publ. by the Civic Coalition for Palestinian Rights in Jerusalem in Coalition with the Birzeit University Institute of Law, Feb 2014, 15p.), http://stopthewall.org/sites/default/files/Guidelines_Eng_FINAL.pdf (c. 1 Oct 2016).

- International Convention on the Suppression and Punishment of the Crime of Apartheid* (1973), via <https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%201015/volume-1015-i-14861-english.pdf> (c. 15 Oct 2017).
- Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind* (1990), via http://www.kinderrechtencommissariaat.be/sites/default/files/bestanden/kinderrechtenverdrag_officiële_nederlandse_vertaling.pdf (g. op 5 sept 2016).
- International Covenant on Civil and Political Rights*, 23 maart 1976, via <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx> (g. op 2 sept 2016).
- International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*, 3 januari 1967 via <http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/cescr.pdf> (g. op 3 sept 2016).
- International Covenant on the Suppression and Punishment of the Crime of Apartheid* (1973), via <https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%201015/volume-1015-i-14861-english.pdf> (c. 15 Oct 2016).
- International Court of Justice: "Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory, Advisory Opinion"*, July 2004, via <http://www.icj-cij.org/docket/files/131/1671.pdf> (g. 16 sept 2016).
- Rome Statute of the International Criminal Court* (2002), via https://www.icc-cpi.int/nr/rdonlyres/ea9aeff7-5752-4f84-be94-0a655eb30e16/0/rome_statute_english.pdf (g. 19 sept 2016).
- Vienna Convention on the law of treaties (with annex)*. Concluded at Vienna on 23 May 1969, via <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201155/volume-1155-I-18232-English.pdf> (g. 4 okt 2016).
-